

Rapportering 2. tertial 2021

Økonomisk status og måloppnåelse – Innlandet fylkeskommune

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	2
<i>Måloppnåelse</i>	2
<i>Økonomisk status og prognose</i>	2
MÅLOPPNÅELSE	3
Kompetanse	3
Tilrettelegge for kompetanseutvikling tilpasset regionens behov	3
God kvalitet og høy gjennomføring i videregående opplæring	3
Tannhelse	6
Fremme god tannhelse i befolkningen	6
Kultur	6
Et kulturliv med kunnskap, engasjement og aktivitetsglede	6
Ivareta kulturarven for identitet, opplevelser og verdiskaping	8
Fylkesveger	10
God fremkommelighet og høy sikkerhet i trafikken	10
Kollektivtransport	12
Moderne, klimavennlig og pålitelig kollektivtilbud	12
Næringsutvikling og internasjonalt samarbeid	13
Økt verdiskaping, høy omstillingsevne og flere bærekraftige arbeidsplasser	13
Et mer internasjonalt rettet nærings- og samfunnsliv	16
Samfunn, plan og miljø	17
God klimatilpasning og reduserte klimautslipp	17
God samhandling om samfunnsutviklingen i Innlandet	18
Administrasjon og fellestjenester	18
En effektiv, tillitsskapende og utviklingsorientert organisasjon	18
ØKONOMI	22
Økonomisk status rammeområder	22
Status investeringsprosjekter	25
Skatteinngang og inntektsutjevning	27
Finans- og gjeldsforvaltning	28
Gjeldsporteføljen	28
Likviditet og renteinntekter	29

INNLEDNING

Fylkeskommunedirektøren gir i denne rapporten sin vurdering av fylkeskommunens måloppnåelse og økonomiske status ved utgangen av 2. tertial og årsprognose for 2021.

Rapporteringen pr. 2. tertial til fylkestinget følger kommunelovens krav om rapportering knyttet til økonomi- og finansforvaltning og vedtatt «Plan- og styringssystem» for Innlandet fylkeskommune.

Måloppnåelse

Fylkeskommunen har gjort en god jobb i 2. tertial, og ligger an til å nå målsettingene på de fleste områder for 2021.

Koronapandemien påvirker fortsatt driften i noen grad. I store deler av året har det vært en oppfordring om å arbeide hjemmefra av smittevernhensyn. Men i takt med vaksiner og reduserte smitteverntiltak, har flere og flere ansatte begynt å arbeide fra fylkeshusene igjen.

De videregående skolene og tannhelsetjenesten har gode rutiner for håndtering av pandemirelaterte hendelser og har jobbet godt og gjort nødvendige tilpasninger raskt i en krevende tid.

Kombinasjonen av oppdragsmengde, koronapandemien, etablering av Innlandet fylkeskommune, samt turnover og utskifting av personale gir fortsatt noen utfordringer. Det rapporteres fortsatt om større arbeidsbelastning enn i en normalsituasjon blant ansatte i organisasjonen.

Økonomisk status og prognose

Samlet vurderes det at fylkeskommunen forventer et mindreforbruk ved årets slutt.

Rammeområde	Ordinær drift	Forklaring	Prognose
1 Kompetanse	Mindreforbruk	Sentraladm = 2 mill. kroner Videregående skoler = samlet sett balanse	2 mill. kroner
2 Tannhelse	Mindreforbruk	Økt rammetilskudd på 4,4 mill. kroner er hensyntatt i prognose	5 mill. kroner
3 Kultur	Balanse		0
4 Fylkesveger	Balanse/ mindreforbruk	Forventes mindreforbruk, men usikker på vinter	10 mill. kroner
5 Kollektivtransport	Balanse	Foventes kompensasjon tapte billettinntekter og merkostnader til smitteverntiltak og ekstra kjøring med drosje og buss til skoleskysst og dubleringsavganger. 11 mill. kroner i merforbruk utover dette dekkes av disp. fond	0
6 Næringsutvikling og int samarbeid	Mindreforbruk	Knyttet til vakanser, langtidssykemeldinger og reduksjon i reiseaktivitet, møte og samlinger pga. koronapandemi.	6 mill. kroner
7 Samfunn, plan og miljø	Balanse		0
8 Administrasjon og fellestjenester	Balanse	Usikkerhet om aktivitetsnivå resten av år - lav forbruksprosent på enkelte ansvar, bla. politisk virksomhet.	0
9 Frie inntekter og finanstjenester	Balanse	Pensjon - økte utgifter 37,5 mill. kroner Renter - 19,0 mill. kroner mer Skatt - 41,9 mill. kroner Lønns-/prisvekst - (15,2 - 2,5) 12,7 mill. kroner	Se budsjettjusteringssak 0
Totalt	Mindreforbruk		23 mill. kroner

Årsprognosen viser et mindreforbruk på 23 mill. kroner per 2. tertial. Det er imidlertid knyttet stor usikkerhet til prognosen. Dette knyttes blant annet til om aktivitetsnivået tar seg opp så mye i siste tertial, slik at områdene får benyttet tildelt ramme fullt ut. Det forutsettes videre at innrapporterte merutgifter og mindreinntekter knyttet til koronapandemien blir dekket. Det er usikkerhet knyttet til pensjonsutgifter og skatteinntekter.

Nåværende finans- og gjeldsforvaltning vurderes å ha en lav risikoprofil og likviditeten er fortsatt god.

MÅLOPPNÅELSE

Kompetanse

Tilrettelegge for kompetanseutvikling tilpasset regionens behov

Utvikle en fremtidsrettet regional kompetansepolitikk på bakgrunn av et omforent kunnskapsgrunnlag i samarbeid med regionalt partnerskap

Det er en økende grad av direkte kontakt med NAV og bedrifter for konkrete avklaringer av muligheter til å tilrettelegge for spesifikke utdanningsprogrammer. På bakgrunn av høy etterspørsel fra kommuner og bedrifter blir det tilrettelagt for gjennomføring av opplæringsløp i alle karrieresentrene og sentrene for voksnes læring. Det nyetablerte regionale kompetanseforumet bidrar til å styrke kunnskapsgrunnlaget som synliggjør bedrifters/kommuners kompetansebehov. Portalen Innlandsstatistikk.no styrker ytterligere oversikten over arbeidslivets behov og medvirker til at vi treffer med framtidige satsinger.

Bidra til utvikling av gode og relevante kompetansetilbud i Innlandet

Fylkestinget behandler tilbudsstrukturen for de videregående skolene i Innlandet årlig. I dette arbeidet er målet å sikre at relevante aktører blir hørt. Utvikling og dimensjonering av tilbudsstrukturen baseres på arbeidsmarkedet sitt arbeidskraftbehov og søkerens ønsker. Målsettingen er å finne en god balanse mellom næringslivets behov for arbeidskraft og motiverte elever som fullfører og består videregående.

Undersøkelser viser at det er behov for mer og bedre informasjon til elevene, om bl.a. de ulike fagene og mulighetene innenfor disse i det fremtidige arbeidsmarkedet. Derfor vektlegges dette informasjonsarbeidet. Rådgivningstjenesten og yrkesfagkoordinatorer på skolene bidrar til å utdype elevens kunnskapsgrunnlag i søkeprosessen. Etableringen av yrkesfagnettverk både lokalt og regionalt gir et godt samarbeid mellom skole og arbeidsliv.

Gjennom Yrkesopplæringsnemnda og Kompetanseforum Innlandet involveres flere samarbeidspartnere i arbeidet med å etablere gode og relevante kompetanse- og opplæringstilbud i Innlandet.

Covid-19 og Utdanningsløftet har ført til et tett samarbeid med NAV og bedrifter for å tilrettelegge gode opplæringsarenaer for arbeidsledige og permitterte. De statlige midlene overført til Utdanningsløftet har ført til stor aktivitet og fokus på innbyggernes behov for gode og relevante kompetansetilbud.

God kvalitet og høy gjennomføring i videregående opplæring

Elevne skal i størst mulig grad få realisert sitt læringspotensial

Tabellen viser karaktergjennomsnitt i gjennomgående fellesfag. Beregningen er basert på standpunktkarakterer og tallene viser et samlet snitt.

Fag	Studieforberedende utdanningsprogram			Yrkesforberedende utdanningsprogram		
	Innlandet 2019/20	Innlandet 2020/21	Nasjonalt 2020/21	Innlandet 2019/20	Innlandet 2020/21	Nasjonalt 2020/21
Engelsk (Vg1 SF/Vg2 YF)	4,4	4,5	4,5	3,7	3,7	3,8
Matematikk (2P/1P-Y)	3,9	3,8	3,7	3,5	3,6	3,6
Naturfag (Vg1 SF/Vg1 YF)	4,3	4,3	4,4	3,5	3,7	3,8
Norsk (hovedmål) (Vg3 SF/Vg2 YF)	4,1	4,2	4,2	3,8	3,8	3,8

Kilde: UDIR

Oppsummert er resultatene (karaktergjennomsnittet) for skoleåret 2020/2021 positive sammenlignet med forrige skoleår og det nasjonale snittet for både yrkesfaglig og studieforberedende utdanningsprogram. Resultatene må ses i sammenheng med koronapandemien og avlyst eksamen.

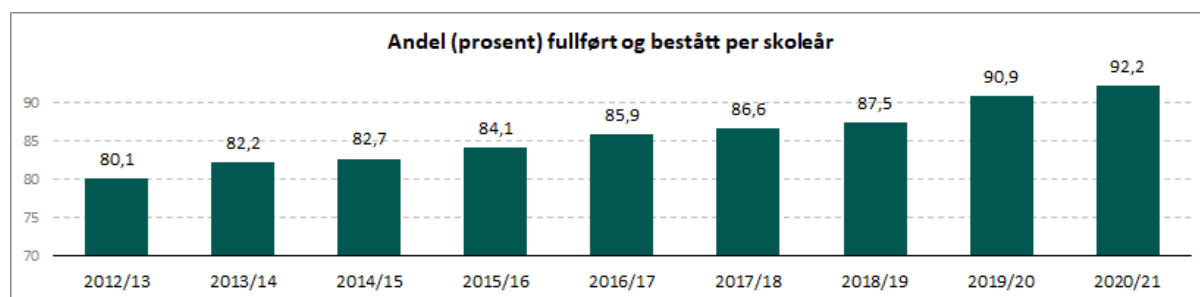
Tidlig i høst satte fylkeskommunen et særlig søkelys på gode og målrettede aktiviteter finansiert gjennom Utdanningsløftet. Tilrettelegging av gode opplæringstiltak for ledige og permitterte er særlig sentralt innenfor voksnes læring. Deltakerne får karriereveiledning, deretter tilrettelagt opplæring og videre oppfølging ved behov. For de som har tidligere yrkeserfaring, brukes realkompetansevurdering som verktøy for å kartlegge eksisterende kompetanse. De som har behov for det, får lenger tid til å fullføre videregående opplæring. Bakgrunnen er ofte ikke-tilfredsstillende språkferdigheter og svake basiskunnskaper i fagene.

Da vi har en høy andel minoritetsspråklige deltakere uten tilstrekkelig grunnleggende ferdigheter, har det blitt større behov for forberedende kurs i f.eks. norsk og digitale ferdigheter. I 2021 gjennomføres prosjektet "Skriv-Gjør-Lær" med sommerskole og ekstra oppfølging av de som har behov for det. Uten slike tiltak får ikke deltakere realisert sitt faktiske læringspotensial.

Øke andel elever som fullfører og består videregående opplæring

Gjennomføringsgraden for skolene i Innlandet for skoleåret 2020/2021 er på 92,2 %. Dette er en økning på 1,3 prosentpoeng fra skoleåret 2019/2020. I analyseverktøyet Hjernen & Hjertet ligger Innlandet 0,6 prosentpoeng over landsgjennomsnittet på denne indikatoren.

Fullført og bestått per skoleår er det beste resultatet noen gang målt for Innlandet fylkeskommune. Resultatet må imidlertid ses i lys av koronapandemien, som førte til at ingen ordinære eksamener ble gjennomført våren 2021. I tillegg har skolene i varierende grad vært nedstengt i perioder. Undervisningen har variert fra ordinær drift til digital undervisning hvor elevene har vært hjemme, og fraværsreglene ble midlertidig endret. Vurderingsgrunnlaget til skolene har derfor skiftet mellom hjemmeundervisning til ordinær undervisning. Fraværsreglene kan ha medført at flere elever har bestått fag hvor de statistisk sett ville stått i fare for å ikke få vurdering grunnet for høyt fravær. Summen av de ulike konsekvensene av koronapandemien har påvirket resultatet for fullført og bestått per skoleår i positiv retning.

Covid-19 har ikke preget 2. tertial i like stor grad, men smittevern har likevel lagt noen begrensninger innen fagopplæringen. Det ble derfor etablert ulike tiltak, blant annet for å redusere risikoen for at lærlinger ikke får gå opp til fagprøve på planlagt tidspunkt.

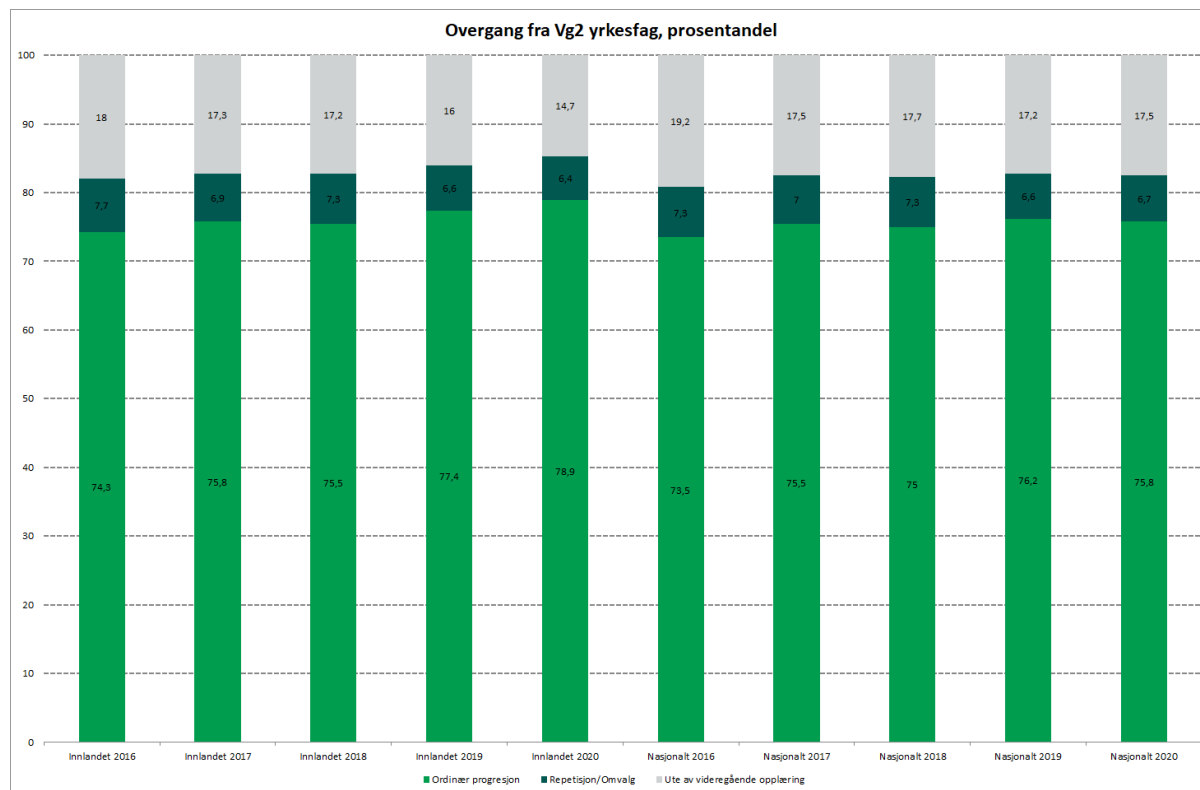
Per 2. tertial er det:

- gjennomført totalt 1 517 fag- og svenneprøver (1 348 på samme tidspunkt i fjor). 516 prøver for praksiskandidater, 974 prøver for lærlinger og 27 kompetanseprøver
- av totalt 14 registrerte permitteringer av lærlinger i 2021, er nå kun 3 fortsatt permittert.

Fagprøver gjennomføres i samsvar med framdriftsplan.

Øke andel elever på Vg2 med direkte overgang til neste trinn i utdanningsløpet

Overgangen mellom Vg2 og Vg3 er en av de mest kritiske når det gjelder økt gjennomføring i videregående opplæring. Tabellen nedenfor viser hva elevene i Innlandet ender opp med etter Vg2 yrkesfaglig utdanningsprogram. Med ordinær progresjon menes overgang til læreplass, påbygging til studiekompetanse, alternativt yrkesfaglig Vg3 i skole.

Det har vært små endringer i tallene fra år til år, men fra 2018 til 2020 har andelen elever med ordinær progresjon hatt en signifikant økning. På landsbasis har totalt 75,8 % av elevene på yrkesfag ordinær progresjon fra Vg2 i 2020, mens det samme tallet i Innlandet er 78,9 %. Økningen i andel elever med ordinær progresjon er meget positiv og medfører at andelen elever som er ute av videregående opplæring, eller gjør repetisjon/omvalg, har gått betraktelig ned.

Situasjonen per 2. tertial:

- Den største utfordringen har vært risikoen for at formidling av elever til læreplass skulle bli lavere enn tidligere år. Det er for liten grad av gjennomført opplæring og vurdering knyttet til yrkesfaglig fordypning (YFF) og yrkesfaglige programfag første halvår av 2021. I dag er nærmere 78,4 % av søkerne (1110 elever) formidlet til læreplass.
- På nåværende tidspunkt har Innlandet fylkeskommune kontrakt med 98 elever i Alternativt vg3 i skole for skoleåret 2021/2022. Størst andel innen mediegrafikerfaget, barne- og ungdomsarbeiderfag, helsefagarbeider og salgsfaget. Antallet synker utover høsten etter hvert som flere får lærekontrakt.
- Det er ingen avlyste prøver for lærlinger med kontrakt, knyttet til Covid-19. Flere prøver har blitt utsatt på grunn av karantene og smittevern.

Tannhelse

Fremme god tannhelse i befolkningen

God kvalitet i tannhelsetjenesten

Pågående pandemi, forsterket smittevern og mange lokale smitteutbrudd siden 1. tertial, gjør ambisjonen om å holde seg i takt med forventede innkallingsintervall krevende å få til. Innlandet har fortsatt landets beste tannhelse hos barn og ungdom, noe som gjør at pasientene sannsynligvis ikke blir skadelidende ved en forskyvning av planlagt innkallingsintervall.

Per 1. september var det totale etterslepet på 14 468 personer sammenlignet med 24 913 på samme tidspunkt i 2020. Av de 14 468 er 10 353 innenfor lovpålagte rettighetsgrupper. Innkalling av voksne er satt noe på vent for å få bedre kontroll over situasjonen. Dette indikerer at tannhelsetjenesten er i ferd med å få kontroll selv om pandemien ikke er over.

Vakanser i tannlegestillinger og sykefravær hos ansatte er også faktorer som har en negativ påvirkning på etterslepet.

Fornøyde brukere av tannhelsetjenesten

Tannhelsetjenesten vil foreta en brukerundersøkelse hos sine pasienter høsten 2021. Resultatene av undersøkelsen vil bli omtalt i forbindelse med årsrapporten for 2021.

Kultur

Et kulturliv med kunnskap, engasjement og aktivitetsglede

Bibliotek skal være arena for demokrati og dannelse, og leselyst og leseglede i lokalsamfunnet

Arrangementer, kurs og kompetansehevende tiltak

Fylkesbiblioteket arrangerte bibliotekdebatter under Norsk Litteraturfestival, sammen med Norsk Bibliotekforening.

Bokbussen

Bokbussen har innstilt kjøringen i 2. tertial grunnet korona. Det har vært fokus på digital formidling, planlegging av høstenes ruter, og nyvinningen Innlandet fylkesbibliotek sin podcast.

World Express Forum

Et internasjonalt ytringsfrihetsforum er under etablering i Lillehammer. Det knyttes opp mot arrangementene under Den Norske Litteraturfestivalen og er en direkte oppfølging av arbeidet med Bokmessen i Frankfurt.

Den kulturelle skolesekken i Innlandet skal åpne dører til kunsten og fremtiden for alle elever i fylket

For DKS er 2. tertial en roligere periode enn ellers i året. DKS har likevel gjennomført noen turneer i denne perioden. Turnéene har blitt vurdert ukentlig i forhold til smittesituasjonen for de aktuelle skolene/kommunene/regionene.

En attraktiv region å bo og arbeide i for profesjonelle kunstnere og kulturarbeidere

Utviklingsmidler til profesjonelle kunst- og kulturprosjekt og støtte til kunstnerresidenser er utdelt for 2021. Det samme gjelder festivalstøtte og fire stipender til etablerte kunstnere for perioden 2021-22. Stipend for unge kunstnere og stipend for husflid og håndverk hadde søknadsfrist 1. august.

Ung Kultur Møtes ble gjennomført digitalt med 250 deltakere. Musikk i Innlandet AS er offisielt etablert, med Gjøvik som vertskommune. Oppfølging skjer gjennom møte med KUD og ansettelse av personal. Stillingen som daglig leder er utlyst.

1000-årsjubileet på Hundorp ble gjennomført i juli, med stort program og mange deltakere. Arbeidet med realisering av et monument som markerer «klubbeslaget» på Hundorp er i gang og en kunstnerisk konsulent er engasjert. Dette forventes ferdigstilt i 2023.

Kunstverk til Pilegrimsleden i kommunene Gran, Østre Toten, Lillehammer, Øyer og Ringebu ble offisielt åpnet i september 2020. Dette er en del av Tankeplassprosjektet og skal videreføres til 3 - 5 nye kommuner. Samtaler med sparebankstiftelser og offentlige organ pågår.

Det er tildelt støtte til 17 kunstnerresidenser i 2021 og det pågår prosjekter lokalt, nasjonalt og internasjonalt i disse.

Et arbeid med etablering av en kulturpris for fylket pågår.

Via fylkeskommunale festival- og utviklingsmidler tildeles 12 – 13 mill. kroner til ulike innsatser i fylket.

Det jobbes med ordninger for gjenreisning av kunst- og kulturaktivitetene i fylket.

Innlandet fylkeskommune har startet et forprosjekt om kortsiktig og langsiktig innsats for å løfte folkedansen i Innlandet. Fylkestinget har avsatt 2 mill. kroner til formålet. Det er startet et utredningsoppdrag for Dans i Innlandet. Utredningen ferdigstilles i høst.

Godt tilrettelagte arenaer for talentutvikling, aktivitet og verdifulle kulturelle møter

Dagsturhytta

Kartlegging i 2021 viser at 40 kommuner vil ha egen dagsturhytte, der 20 kommuner ligger inne med opsjon med forbehold om endelig politisk forankring. Prisstigningen i trevareindustrien gir utfordringer med gjeldende økonomiske rammer.

Ro- og padleled

Syv klubber har foreslått mulige padleleder. Fylkeskommunen inviterte utvalgte kommuner og organisasjoner til forprosjektet. VG3 reiseliv og språk Lillehammer vgs. har tatt oppdraget med å skrive introduksjonen til de områdene/rutene som skal kartlegges og merkes. Workshop for merkehåndboka/veileder for ro- og padleleder er avholdt.

Plan for friluftslivets ferdselsårer

Prosjektet er i god fremdrift og siden oppstart 2019 har 25 av 46 kommuner fått tildelt midler. Kommuner i Innlandet kan søke om 70 000 kr i stimuleringsmidler for å utarbeide en plan for friluftslivets ferdselsårer. Søknader som prioriteres er arbeid med plan for friluftslivets ferdselsårer på tvers av kommuner og friluftslivets ferdselsårer i regi av friluftsråd. Årets tildeling: Vang, Øystre Slidre, Vestre Slidre, Etnedal, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Tolga, Tynset, Stor-Elvdal. Tildeling fra Miljødirektoratet 2021: 675 000 kr.

Kartlegging og verdsetting av friluftsområder

Totalt er 27 kommuner ferdig og 11 kommuner har påbegynt arbeidet. Prosjektet avsluttes før jul og midler som ikke er brukt innen 31.12 blir inndratt.

Statlig sikra friluftsområder

I Innlandet er det 65 statlig sikrede områder. Innlandet fylkeskommune delte ut 450 000 kroner som ble fordelt på fem søknader. I tillegg til 50 000 kroner til særskilte søknader med tiltak for funksjonshemmede.

Det gis støtte til blant annet Festspillene i Elverum, Jørn Hilmestevnet og Den Norske Ballettskole, og mange andre via utviklingsmiddelordningen, som blant annet fokuserer virksomheten mot talentutvikling.

Via statlige kulturarenamidler tildeles det hvert år ut mellom 4 og 5 mill. kroner til et antall søkere i fylket.

Inkluderende og mangfoldig aktivitetstilbud

Friluftslivsaktivitet

Innlandet fylkeskommune ble tildelt ca. 2 mill. kroner i statlige midler til friluftaktivitet og disse er fordelt videre til 52 frivillige lag og foreninger i Innlandet.

Stolpejakt

Stolpejakt er et populært tiltak i fylket og 42 kommuner i Innlandet har tilbud om stolpejakt.

Plan for fysisk aktivitet

Det er bevilget midler til etablering av Nasjonalparkrikets friluftsråd (250 000 kr), arrangementet Jotunheimen Ultimate Challenge (50 000 kr), inkluderingsaktivitet Kongsvinger golf (30 000 kr) og inkluderingsaktivitet Atlungstad golf (50 000 kr). Det skal utarbeides et kunnskapsgrunnlag for fagområdet i samarbeid med HINN som skal inngå i arbeidet med Innlandsstatistikk.

En innovativ og bærekraftig anleggs- og arrangementsutvikling for økt fysisk aktivitet

Spillemidler

I mai ble ca. 114 mill. kroner fra spillemidlene fordelt til 145 anlegg. Fylkeskommunen driver daglig med veiledning og opplæring for kommuner og søkere om utvikling av anlegg og utforming av søknader. I år vektlegges opplæring av nyansatte i deres rolle ved saksbehandling av søknader.

Anleggsutvikling

Anlegget på Ajer ungdomsskole og Hamar katedralskole ferdigstilles i september.

Arrangementsutvikling og arbeid med store arrangement

Det er fremmet politisk sak om revidering av retningslinjer for tilskuddsordning til arrangementsutvikling innen idrett. Utredning av fylkeskommunens rolle og virkemidler i store arrangementer pågår.

Ivareta kulturarven for identitet, opplevelser og verdiskaping

God kunnskap om regionens historie og arkiver

Det arbeides med nye magasiner og overføringer av nye arkiver fra de tidligere fylkeskommunene. Arkivet har inngått kontrakter med tre nye kommuner. Arbeidet med to av kommunearkivene er startet opp og pågangen fra deltakerkommunene er stor.

Utbyggingen av magasinene ble forsinket pga. ansvarsoverføring av husleieavtaler fra fylkesarkivet til eiendomsavdelingen. Magasinene forventes ferdig sommeren 2022. Magasinet i fylkeshus 3 på U2 skal være klart i oktober. Hedmark fylkeskommunens arkiv flyttes dit innen desember. Fellesnemnda finansierte en stilling til håndtering av digitale arkiver fra Hedmark og Oppland. Arkivet venter 95 uttrekk fra ESA-arkiv og saksarkivet til gamle Hedmark fylkeskommune.

Prosjekter:

- I samarbeid med NTNU Gjøvik. Prosjektet pågår og er vellykket. Studentene har utviklet et test/rapportverktøy som fylkesarkivet videreutvikler og tilpasser.
- I samarbeid med Opplandsarkivets arkivavdelinger. Prosjektet støttes av Arkivverkets utviklingsmidler. Fylkesarkivet utfører mediekonvertering av musikkmanuskripter.

Restansene med uordnet arkiver er svært store.

Kulturarven forvaltes som en ikke-fornybar ressurs for bred verdiskaping og for en bærekraftig samfunnsutvikling i Innlandet

Satsingen på Innlandsmodellen i bygningsvern er startet. Samarbeidsavtalen med NTNU er inngått og 14 studenter deltar i bachelorutdanningsløpet. Sammen med Anno ble det sendt invitasjon til kommuner i to nye regioner om bygningsvernrådigerordningen (oppstart når avtalene er på plass). Veiledning og tilskudd gis til eiere av fredede bygg. Fagråd bygningsvern ved Fagskolen i Gjøvik er i gang og ny halvårsenhet er startet opp.

Flere frednings saker knyttet til skogfinske kulturminner er ferdigstilt. Røykstua på Askosberget Øvre og Ria fra Revholtet er fredet, og Sollien østre og Hytjanstorpet blir ferdigstilt i høst. Det er satt i gang en fredningsprosess for Bagnsbergene gård i Sør-Aurdal kommune, som var åsted for dramatiske krigshendelser i 1940. Gården er en formidlingsarena for bl.a. krigsskolen og skoleklasser. Grøna på Toten, Skolmen bru i Nordre Land og Granum i Søndre land er kulturmiljøer i det pågående verdiskapingsarbeidet, med støtte fra Riksantikvaren. Skolmen bru kom på plass i vår. Formidling, skjøtsel og tilrettelegging av prioriterte kulturminner følges opp.

Fylkeskommunen har fått ansvaret for flere tilskuddsordninger, f.eks. tekniske og industrielle kulturminner og fartøyvern. Ny stilling for kulturminnerådgiver i Circumferensen er besatt, med finansieringsbidrag fra Innlandet fylkeskommune.

Arkeologiarbeidet er konsentrert rundt E6-utbyggingen og medfører høyere krav til fleksibilitet. Bruk av drone og georadar gir gode resultater. 1000-års-jubileet på Hundorp har preget året, og Georadarprosjektet i samarbeid med KHM har gitt spennende funn for videre formidling og oppfølging. Kulturarv har i flere år kontrollregistrert kulturminner i Rondane Nasjonalpark med nærområder, som et ledd i delprosjekt 3, Villreinfjellet Rondane som verdiskaper. Delprosjekt 3 avsluttes i 2021.

Ta en sentral rolle i arbeidet med klimautfordringer på det nasjonale og internasjonale natur- og kulturarvsfeltet

I prosjektet Bevar Bygg – Bevar klima er rapporten «Klimagassutslipp fra oppgradering av eldre bygg - 24 case-studier fra Innlandet» levert. Det samarbeides med Riksantikvaren om nasjonal veiledning. Bygninger som bevares må ha god brannsikring. Fylkeskommunen har overtatt ansvaret for riksantikvarens tilskuddsordning for feltet, og fordelt midler til trehusmiljøer i Lillehammer og Kongsvinger. Seksjonen følger opp arbeidet i samarbeid med brannvesenet.

I brearkeologien er ny 3-årig samarbeidsavtale med Kulturhistorisk museum klar. Feltsesongen 2021 er i gang fra august-oktober.

Innbyggere og organisasjoner i Innlandet engasjerer seg i mangfoldet av kulturarvsuttrykk

Facebook-siden Kulturarv i Innlandet er etablert som formidlings- og dialogkanal til innbyggere og interesserte. Siden har ca. 5 500 følgere og genererer stor interesse fra pressen, og følges opp med artikler i aviser og på nettsteder. Fylkeskommunen samarbeider med metalldetektoristene for å sikre at de har nødvendig kompetanse om kulturminner, lover og innleveringspliktige gjenstander.

Det ble arrangert webinarer for kommunene om byggesaksrutiner generelt og rutiner i statsallmenning og verneområder.

Det arbeides også med

- utredningsarbeidet innen privatarkiv (er på høring).
- nedleggelse av snublesteiner for jødiske flyktninger som ble ofre for Holocaust.
- ny samarbeidsavtale med sametinget og egen samarbeidsavtale på kulturarvsfeltet.

Fylkesveger

God fremkommelighet og høy sikkerhet i trafikken

Redusere forfallet på fylkesvegnettet og gjøre det bedre rustet for klimaendringer

Handlingsprogram 2022-2025

Handlingsprogrammet har vært på høring, og skal vedtas i fylkestinget i oktober 2021. Arbeidet med handlingsplanen sitt utbedringsprogram er under oppstart og skal etter planen vedtas i fylkestinget i desember.

Vegnettplan

Vegnettplanen for fylkesvegnettet i Innlandet er under rullering, og deler av fagområdet samfunnsikkerhet og beredskap inngår i dette arbeidet. Vegnettplanen har i vår vært på høring til kommunene ble vedtatt i fylkestinget i juni.

NTP (Nasjonal transportplan)

Utfordringer med forfall på fylkesvegnettet ble tatt opp som et tema og innarbeidet i Innlandets innspill til NTP-arbeidet.

Drift, trafikk og miljø:

Forfall kan ikke reduseres innenfor dagens ramme. Det er planlagt utført lettere vedlikehold som grøfterensk og stikkrenneskift.

Ny instruks for graving og etablering av anlegg i og ved fylkesveg i Innlandet fylke (IGI) er tatt i bruk. Denne instruksen gjør vilkårene for graving i og ved veg enda tydeligere for å unngå at slike gravearbeider skader vegnettet.

Være pådriver for å redusere klimaavtrykket fra samferdselssektoren

Mobilitetsstrategien for Innlandet 2021 –2030

Foreslått visjon for mobilitet i Innlandet er at alle skal kunne reise bærekraftig, trygt og effektivt. Det er kommet inn 25 høringssvar til strategien, som hadde høringsfrist 15. august.

Prosjekt "Klimasmart stedsutvikling i hyttekommuner"

Prosjektet skal bidra til hvordan hyttekommuner kan legge bedre til rette for en klimavennlig areal- og transportplanlegging i utvikling i tettsteder med mye hytter og utvikling av hytteområder. Prosjektet er i oppstartsfasen.

Nullutslipps hurtigbåt

Arbeidet med å se på lokale og regionale virkninger av et hurtigbåttilbud er ferdigstilt. Innlandet fylkeskommune har inngått samarbeid med kommunene i Hamar og Gjøvik angående finansiering. Det er inngått avtale med LMG Marine om å utrede de praktiske og tekniske sidene ved et hurtigbåtsamband. Oppdraget varer til 1. desember 2021 og er finansiert gjennom Miljødirektoratets klimasatsmidler.

ATP (areal og transportplanlegging)

Fylkeskommunen deltar med faglig (areal, transport og prosess) bistand i oppfølgingen av vedtatte ATP-strategier. ATP-strategi for Raufoss (Vestre Toten kommune) ble behandlet og vedtatt i mars 2021.

Mjøsbyen

Hovedaktivitetene har vært utarbeidelse av en ny reisevanerapport, ulike kommunikasjons tiltak, innspill til Nasjonal transportplan og utarbeidelse av et forslag til en samarbeidsavtale. Samarbeidsavtalen er nå behandlet i kommunestyrene og alle kommunene har gitt sin tilslutning til avtalen. Det er lagt opp til politisk behandling av samarbeidsavtalen i fylkestinget i oktober.

«Smaken av sykling» / «The Taste of Cycling» 2022

Innlandet fylkeskommune har etter søknad til Syklistenes landsforening (SLF) blitt tildelt rollen som vertskap for Den nasjonale sykkelkonferansen 2022. Konferansen vil bli arrangert i Hamar og i samarbeid med kommunene i Hamarregionen, Syklistforeningen Hamar og Ottestad IL Sykkel.

Randsfjorferja

Arbeidet med ny ferje ligger nå etter opprinnelig tidsplan pga. pandemien, men vil settes i drift i løpet av desember 2021.

Miljø- og klimakrav i byggekontrakter

Det er startet et arbeid med å se på hensiktsmessige miljø- og klimakrav som skal inngå i våre byggekontrakter. I dette arbeidet har det vært dialog med entreprenørbransjen om aktuelle tildelingskriterier.

Være pådriver i trafikksikkerhetsarbeidet

Prosjekt "Hjertesone"

For å bidra til sikker skolevei har vi i samarbeid med Trafikk og miljø, Trygg trafikk og Statens vegvesen iverksatt prosjektet "Hjertesone" i Innlandet. Prosjektet vil bidra med tilskudd til tiltak langs skoleveg i en definert sone rundt skolen, "Hjertesone".

Trafikksituasjon rundt hver skole kartlegges med hensyn til gangadkomster, krysningssteder og skolebartransport i buss og foreldrekjøring er i god framdrift.

Sikre god framkommelighet for alle trafikantgrupper

Tømmertransport

Fylkestinget har vedtatt at fylkesveger i 11 kommuner skal åpnes opp for å kunne være med i prøveordningen for 74 tonn tømmertransport. I april ble det gjennomført testkjøring på en kortere strekning på Gravbergsveien i Våler kommune for å sammenligne nedbryting, sporing med mer, for 60 tonns tømmervogntog og 74 tonns vogntog. Foreløpige resultater viser at nedbryting av vegen er adskillig større i teleløsningsperioden, enn den var på tilsvarende testkjøring høsten 2020.

Modulvogntog

Innlandet fylkeskommune har i flere omganger fått innspill fra næringslivet om å åpne opp fylkesveger for modulvogntog type 1 og 2. Det er gjennomført en trafikksikkerhetsvurdering av disse fylkesvegene, og i forbindelse med revisjon av veglistene høsten 2021, blir det åpnet ytterligere 1 017 km med fylkesveger for modulvogntog type 1 og 2. Etter denne siste revisjonen har i alt 1 586 km med fylkesveger i Innlandet blitt åpnet opp for modulvogntog.

Sykelbyene i Innlandet

Det er etablert et nytt sykkelbynettverk som fellesarena for sykkelbyene. Lokalt i kommunene er trepartssamarbeidet videre for de 6 etablerte sykkelbyene i Innlandet. Systematisk arbeid med utvikling av hovednettet for sykkel er en vesentlig del av dette arbeidet. Fylkeskommunen bygger ut delstrekninger i sykkelvegnettet i 2021.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Innlandet fylkeskommune ble i desember 2020 tildelt 6,6 mill. kroner til et forsknings- og utviklingsprosjekt i samarbeid med NTNU. Tildelingen skjer gjennom Forskningsrådets ordning for innovasjon i offentlig sektor. Prosjektet har fått navnet "AutoRegFv" og målet er å lage og teste et system for automatiserte tilstandsregistreringer på fylkesveg. Dette skal gjøres ved hjelp av kunstig intelligens og kameraer montert i Innlandstrafikk sine busser som trafikkerer fylkesvegnettet. Det er innhentet anonymiserte vegbilder fra fem definerte fylkesveger som skal inngå i piloten for å utarbeidelse av et eget testdatasett. Arbeidet er godt i gang.

Forskningsprosjekt "Walkmore"

Transportøkonomisk institutt (TØI), i samarbeid med Universitetet i Ås, gjennomfører et forskningsprosjekt for å finne ut hvordan man kan få flere til å gå mer i små norske byer. Kongsvinger by er ett av tre studieobjekter og fylkeskommunen deltar også i prosjektet med forventning om å kunne overføre kunnskap til flere småbyer. Innlandet fylkeskommune bidrar med kr 240 000 fordelt på kr 80 000 årlig i tre år i perioden 2020-2022 (Prosjektet planlagt avsluttet i 2023). Beløpet dekkes fra disposisjonsfond.

Kollektivtransport

Moderne, klimavennlig og pålitelig kollektivtilbud

Øke antallet kollektivreisende

Ved inngangen til 2. tertial var det fortsatt strenge koronarestriksjoner og de fleste bussene i Innlandet kjørte med stengt framdør. Fra 21. juni ble framdørene gjenåpnet og kommunikasjonen ut til kundene igjen rettet mer mot rutetilbud og billettløsninger.

Sommerbilletten

En rimelig periodebillett for faste reisende ble gjort tilgjengelig for kjøp i app og på reisekort, fra medio juni. Billetten kan benyttes på alle busslinjer i Innlandet i skolens sommerferie og var et viktig tiltak for å få flere til å reise kollektivt også på sommeren.

Buss for en tier

På grunn av korona og strenge reiserestriksjoner ble ikke dette gjennomført sommeren 2021. Midlene videreføres i drift 2022.

Et godt og tilpasset kollektivtilbud

Endringer i rutetilbudet etter ruteanalysen ble satt i drift fra skolestart 2021.

Nytt anbud Lillehammer-region

15 nye elbusser i bytrafikk sammen med utvidet tilbud ble presentert på Lillehammer 21. juni. Det ble feiret med åpningsseremoni på Lilletorget med fylkesordfører til stede.

Linje 100 mellom Hamar og Gjøvik

Etter stort påtrykk fra innbyggere og politikere i Ringsaker ble traséen for linje 100 mellom Gjøvik og Hamar endret fra 21. juni og alle avganger kjøres nå innom Moelv stasjon.

Regionlinje 140

Regionlinje 140 mellom Lillehammer og Gausdal ble endret slik at alle avganger kjører om Gausdal Arena og til Forset, i stedet for Svingvoll.

Gode samhandlingsarenaer for utvikling av mobilitetsløsninger

Sømløse samarbeidsbilletter Entur

Det er jobbet med å få samarbeidsbilletter mellom tog og buss sømløse/lesbare på billettmaskinen i tog og buss. På Rørosbanen startes en felles markeds kampanje mellom Entur, SJ Nord og Innlandstrafikk om periodebillett tog/buss Hamar-Rena som kjøpes via Entur.

Tilleggsbilletten «buss Innlandstrafikk»

Denne er tilgjengelig i Vy og Entur og kan benyttes for voksen og UngVoksen på Gjøvikbanen og R10. Ved kjøp av periodebillett 30 dager for tog på en strekning hvor minimum én holdeplass er i Innlandet, kan den reisende kjøpe en tilleggsbillett for buss, som kan benyttes på alle linjer i regi av Innlandstrafikk. Fra 30. august kan billetten leses av på billettmaskinene i bussene.

«Stronger Combined»

Tilbudet på Stronger Combined har gått i sommerferien og hatt noe trafikk. På grunn av korona ble det ikke mulig å starte opp bagasjetransport i sommer. Prosjektet er forlenget ut 2022.

«Smart transport»

Prosjektet i distriktene er aktivt, og det er planlagt et stort seminar i oktober.

Næringsutvikling og internasjonalt samarbeid

Økt verdiskaping, høy omstillingsevne og flere bærekraftige arbeidsplasser

Vekstkraftige regioner i hele fylket

Bredbåndsutvikling

Totalt forvalter Innlandet fylkeskommunen 85 mill. kroner til bredbåndsutbygging (fylkeskommunale-/statlige midler 25 mill. kroner / 60 mill. kroner). Det er gjennomført digitale dialogmøter med alle kommunene i fylket og tre bredbåndsutbyggere, Telenor, Eidsiva Bredbånd og HomeNet.

Fylkeskommunen behandlet totalt 46 søknader. Innstillingen for tildeling av statlig bredbåndsstøtte ble behandlet og vedtatt politisk 24.08, mens tildeling av fylkeskommunale midler, samt avslag, ble behandlet politisk 15.09. I juni tildelte Hedmark fylkeskraft 27,3 mill. kroner til bredbåndsutbygging i Hedmark.

Reiseliv

Styringsdokumentet for reiselivet i Innlandet peker på fire innsatsområder og innenfor disse områdene har fylkeskommunen prioritert sin støtte. Digital tjenesteinnovasjon og nye digitale løsninger er også et innsatsområde for fylkeskommunen og satsingen "Mitt sted" er klart til å ruller ut. Destinasjonsstrukturen i Innlandet er en viktig del av vår reiselivssatsing og det er gitt støtte til flere prosjekter som vi håper skal styrke denne. Kompetansetilbudet for reiselivet utvikles sammen med Innovasjon Norge.

Landbruk

Arbeidet med tiltaksplan for jordbruk har kommet godt i gang. Prosjektet Lokalmat og reiseliv er i gang med ressurser fra statsforvalteren som prosjektledere. Det er satt i gang et prosjekt med de fire naturbruksskolene og fylkeskommunen der formålet er å øke attraktiviteten og rekrutteringen til naturbruksutdanningen for å sikre nødvendig og relevant landbruksfaglig kompetanse i hele Innlandet. Det er innledet samarbeid mellom fylkeskommunen/NIS, Fagskolen i Innlandet, HINN, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet og Norsvin om å utvikle fleksibel, modulbasert utdanning.

Grønn framtid

Siste søknadsomgang for Grønn framtid (for tidligere Oppland) ble behandlet ferdig før sommerferien. Av 62 søknader, ble 31 innvilget, med et samlet beløp på 8,8 mill. kroner. Regionfordelingen viser en større andel innvilgede saker fra Nord-Gudbrandsdalen og Valdres enn tidligere. Oppdraget med sluttevaluering av støtteordningen er sendt ut til mulige tilbydere. Kriterier for Grønn framtid som skal omfatte hele Innlandet er utarbeidet, og behandles politisk i september.

Omstillingsprosjekter

Regional omstilling er en ekstraordinær innsats for kommuner eller regioner der det lokale næringslivet forvitrer, og mange arbeidsplasser kan gå tapt. Innlandet fylkeskommune er en gsjert i styrearbeid som observatører i prosjektene. I 2. tertial er det jobbet med grunnlaget for en sluttevaluering av omstillingsprosjektet i Kongsvingerregionen. Oppdraget utlyses eksternt i løpet av 3. tertial.

Satsing på etablerere i Innlandet.

Det er gjennomført 8 digitale etablererkurs i Innlandet i løpet av 2. tertial 2021. I forkant av kursene gjennomføres regionale planleggingsmøter. Det rapporteres at disse møtene har gitt grunnlag for et godt samarbeid mellom førstelinjen i de ulike kommunene og det øvrige innovasjonssystemet.

Det ble arrangert en digital samling for nærings- og landbruksansvarlige i Innlandet, for å styrke førstelinjens henvisningskompetanse. Her ble det informert om ulike relevante støtteordninger for bedrifter i Innlandet, og over 90 personer fra Innlands-kommunene deltok.

Statsstøtteregelverket

Innlandet fylkeskommune deltok i en arbeidsgruppe på tvers av fylkeskommunene, der mandatet var å tydeliggjøre, hva som kreves av kompetanse innenfor regelverket. Notatet fra arbeidsgruppa ble lagt fram i juni, og det konkluderes bl.a. med betydningen av at samarbeidet mellom fylkeskommunene bør fortsette. Arbeidsgruppen arrangerte kurs for utvalgte deltakere fra fylkeskommunene, med kursholder fra ESA. I forkant ble det holdt internt kurs i statsstøtteregelverket.

Innovative næringsmiljø med tilgang til relevant kompetanse

I 2. tertial ble det gjennomført ett møte mellom IN, Forskningsrådet, SIVA og IFK i samsvar med inngått partnerskapsavtale. I tillegg er det avholdt dialogmøte med IN Innlandet mht. måloppnåelse.

Bioøkonomi/Biovalley

BioValley-prosjektet har vært i full virksomhet med stort engasjement fra deltakerne. Prosjektet har hatt ett styringsgruppemøte i 2. tertial. Partnerskap for skog har administrativt sluttført arbeidet med en ny tiltaksplan for skogbruket i Innlandet administrativt. Det er etablert et nytt tiltakspunkt i BioValley-prosjektet hvor målsettingen er å dele erfaringer og utvikle ny kunnskap om sirkulær industriutvikling. Søknad til Grønn plattform på prosjekt sirkTre ble innvilget med en ramme på 105 mill. BioValley var tungt til stede på Arendalsuka med eget arrangement, og det ble knyttet mange gode kontakter. Det er høyt trykk på utvikling av nye søknader til kapasitetsløft, der fylkeskommunen er en viktig medspiller både med midler og kompetanse. Det samme gjelder i utviklingen av andre relevante FOU-prosjekter. Master i industrielt trebyggeri fikk innvilget 7,5 mill. kroner fra FU. Innspill til finansiering av grønn næringsutvikling opp mot sentrale muligheter er under arbeid.

CyberLand

I 2. tertial arbeides det med å etablere en klynge innenfor cybersikkerhet. Cybersikkerhetskonferansen på Lillehammer ble avholdt i august. Det er satt sammen en tverrfaglig administrativ gruppe som skal innhente kompetanse internt og eksternt for utvikling rundt dataspill.

Bedriftsintern opplæring (BIO-midler)

Støtteordningen bedriftsintern opplæring skal bidra til at bedrifter kan gi ansatte ny kompetanse for å klare nødvendig omstilling, og også sikre at flest mulig beholder jobben. Så langt i 2021 har 50 bedrifter i Innlandet fått til sammen 12 mill. kr. i opplæringsstøtte.

Tett samarbeid mellom FoU-miljøer, næringsliv og offentlige aktører

FoU-strategien legger grunnlaget for fylkeskommunens bestilling til RFF Innlandet sammen med nasjonale forskrifter. Det er videre utstrakt samarbeid med FoU-miljøer, næringsliv og offentlige aktører både opp mot ulike omstillingsprosjekt, og inn mot spesifikke utviklingsprosjekt- og satsinger som følge av strategien.

Klynger

I tillegg til de etablerte klyngene i Innovasjon Norge/SIVA-programmet søker GreenHeart Industry og VRINN om opptak i Arenaprogrammet i år.

Innovasjon i offentlig sektor, Forskningsrådet

Innlandet fylkeskommune søker med Klosser Innovasjon om et prosjekt på offentlig innovasjon rettet mot å styrke og effektivisere saksbehandlingen og rådgivningen for oppstartsbedrifter for landbasert oppdrett. Fylkeskommunen søker med NTNU og Norwegian Wood Cluster om et prosjekt rettet mot innovasjon innen byggsektoren, nærmere bestemt utvikling av et verktøy som rommer informasjon om "best practice" for ulike typer bygg.

Regionale forskningsfond Innlandet (RFFI)

RFFI har i 2. tertial gjennomført en utlysning av kvalifiseringsstøtte med søknadsfrist 1. mai og publisert en utlysning av hovedprosjekter med søknadsfrist 20. oktober. Arbeidet med oppfølging av aktive prosjekter, og bedrifter som fikk innvilget støtte høsten 2020 og 1. tertial 2021 har vært prioritert i perioden. Forsinkede prosjekter følges opp for å sikre gjennomføring.

FORREGION

I Innlandet har det blitt satt i gang 4 prosjekter. Totalt har det hittil i prosjektperioden blitt iverksatt 68 prosjekter i bedrifter som ikke tidligere har benyttet forskning som virkemiddel for innovasjon og utvikling. Forskningsrådet har lyst ut midler til kapasitetsløft (som er pilar to i FORREGION). NTNU sammen med Norwegian Wood Cluster og Høgskolen i Innlandet sammen med bl.a. Heidner Biocluster søker på hvert sitt prosjekt innen tremekanisk og avlsteknologi. Begge har søkt om medfinansiering fra fylkeskommunen fra midler avsatt i kompetansefond. Prosjektene kan løfte bedriftene tilknyttet klyngene og styrke samarbeidet med FoU-miljøene i Innlandet for å sikre relevant forskning.

Fylkeskommunene ut i regionene T2 – SAMFU-INNUD

Fylkeskommunen skal utrede hvordan samarbeidet om innovasjon- og næringsutvikling i regionene og regional tilstedeværelse styrkes. Det jobbes tverrfaglig med dette. Det er avholdt innspillseminar med regionene og innovasjonssystemet i første fase av arbeidet.

Samarbeidsavtaler – Høgskolen og NTNU

I 2. tertial er det kartlagt hvilke samarbeid Innlandet fylkeskommune har med de to institusjonene. Det har vært prosesser i den enkelte avdeling for å komme frem til samarbeidsområder. Forslagene ble oversendt NTNU og HINN.

Samarbeidsavtale – IN, NRF, Siva og fylkeskommunen

Det er utarbeidet en samarbeidsavtale mellom Innovasjon Norge, Forskningsrådet, Siva og fylkeskommunen. Partene skal styrke bedriftenes forskning, innovasjon, kommersialisering og vekst ved hjelp av bedre koordinert mobilisering mot regionale, nasjonale og internasjonale virkemidler.

Innovasjonsforum

Innovasjonsforum består av representanter fra innovasjonsaktørene i fylket. Hensikten er å øke samhandlingen mellom aktørene og avklare roller. Forumet hadde første møte i mai, hvor tema var hvordan forumet kan brukes. Det ble besluttet at forumet skal ha 2-4 møter i året.

Et mer internasjonalt rettet nærings- og samfunnsliv

Økt innovasjonsevne, konkurranse- og bærekraft gjennom internasjonalt samarbeid

Internasjonal mål- og handlingsplan

Fylkeskommunen er i gang med å iverksette internasjonal mål- og handlingsplan 21-24. Det har blitt bygd en solid internasjonal organisasjon, hvor et internasjonalt team og en tverrfaglig internasjonal arbeidsgruppe har tydelig definert målsetninger, organisering og ansvarsfordeling. I 2. tertial ble det jobbet konkret med en ny internasjonal stimuleringsordning for kulturaktører og med en ny EØS-søknad med Slovenia og igangsatt samtaler rundt flere nye prosjektmuligheter.

Interreg Sverige-Norge

I løpet av 2. tertial er det gjennomført en høringsrunde hvor 160 aktører fra programgeografien har gitt innspill til nytt program. Høringsinnspillene er analysert og foreløpig programutkast er sendt til det svenske næringsdepartementet og til KMD i Norge. Sekretariatet i Innlandet fylkeskommune har spilt en sentral rolle i det omfattende arbeidet. Programforslaget ble oversendt svenske- og norske fagdepartement og EU kommisjonen 15. juni.

ESPON – SITE-samarbeidet som case i ESPON Magazine

Innlandet fylkeskommune bidrar sammen med KMD med å utvikle en ny europeisk politikk for spredtbygde områder. I mai ble en artikkel om SITE-samarbeidet «Re-inventing Scandinavian Mountains» publisert for et europeisk publikum i ESPON Magazine.

Sirkulær økonomi i grenseregionen Sentrale Skandinavia

Innlandet og Viken fylkeskommune har lansert en ESPON-rapport som beskriver hvordan samarbeid over nasjonsgrenser i Europa kan fremme omstillingen til en sirkulær økonomi. Rapporten er et faglig grunnlag for satsinger i det grenseoverskridende samarbeidet mot Dalarna, Värmland og Västra Götaland.

Prosjekter

PHUSICOS VR: Ras- og flomsikring på lag med naturen

I 2. tertial har VR-leverandøren Sopra Steria løftet det visuelle. Det har vært møter mellom Sopra Sterias kommunikasjonsavdeling og partnerne i PHUSICOS-VR om nyhetssak, og det jobbes med å selge inn produktet til nasjonale medier (Computerworld, Finansavisens IT-del, NRK/Aftenposten).

CORA

I Interreg Nordsjøen-prosjektet CORA om digitalisering i utkantstrøk, har Innlandet fylkeskommune lagt til rette for bredbånd gjennom fiberkabel fra Sverige og over grensen til Norge. Värmland og Innlandet er dermed blant de første regionene i Europa som har lagt ned grensekryssende fiberkabel direkte til sluttbruker. I 2. tertial ble det gjennomført en pressekonferanse med deltakelse fra begge land om denne saken. Prosjektet avsluttes i 3.tertial.

Knowledge and Innovation Strategies

Prosjektet KISS ME er avsluttet. Prosjektet har hatt som mål å styrke innovasjonsevnen og kapasiteten hos små og mellomstore bedrifter gjennom deltakelse i grenseoverskridende utveksling og aktiviteter.

Videreutvikle en bred kontaktflate gjennom deltakelse i internasjonale organisasjoner

Osloregionens Europakontor

Fylkeskommunen og sekretariatet i ORE holdt et lengre møte våren 2021 om bioøkonomi, bygg i tre, klima, med mer. Dette er nå tatt inn i handlingsplanen til ORE.

Samarbeidsavtalen med Region Värmland

Partene er i en innledende fase med å opprette samarbeid mellom helse- og IKT-klyngene i Innlandet og Värmland.

Grensekomiteen Innlandet-Dalarna

Komiteen har sammen med fylkeskommunen (ved avdelingene næring og samferdsel), lokale aktører i SITE-regionen, mobilitetsselskapet Holo og forskere fra SINTEF samarbeidet om et pilotprosjekt med førerløs og miljøvennlig mobilitet (autonome kjøretøy). Destinasjon Trysil er innvilget forstudiemidler fra Norges forskningsråd i dette arbeidet.

Østlandssamarbeidet

Østlandssamarbeidets administrative gruppe har arbeidet med planlegging av Europaforum som gjennomføres på Lillehammer 31. september og 1. oktober på Lillehammer, med temaene; Norge og EØS, fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle og Horisont Europa-programmet.

Samfunn, plan og miljø

God klimatilpasning og reduserte klimautslipp

Arbeid for at Innlandet blir klimanøytralt innen 2030

Iverksatte oppgaver for å nå delmålet:

- Det er startet en prosess med miljøsertifisering av fylkeskommunen.
- Klimapartnere Innlandet videreutvikles og styrkes med flere partnere.
- Det er utarbeidet planprogram for regional plan for klima, energi og naturmangfold.
- ATP-prosjektenes avtaler er inne i siste år.
- Det er igangsatt arbeid med å fremskaffe kunnskapsgrunnlag om klima.

Sikre samhandling og tverrfaglighet internt i fylkeskommunen og i Innlandet

Det er etablert et fellesforum for geomatikk i fylkeskommunen.

Regionale planer

Oppstart av planfasen for regionale planer er 11.10.21. Det er planlagt flere medvirkningsseminarer. Styringsgrupper for de 3 nye regionale planene skal etableres. Det er jevnlig informasjon og dialog i Regionalt partnerskap og i regionrådenes møter (IPR).

Samarbeidsavtaler

Arbeidet tilknyttet samarbeidsavtaler med NTNU, HiNN og Sametinget er i gang. Samarbeidsavtale med likestillingssenteret er ferdigstilt.

Utviklingsprosjekter

Fylkeskommunen deltar i mange utviklingsprosjekt sammen med nasjonale aktører og kommunene. Blant annet stedsutviklingsprosjekter og innovasjon i utvikling av attraktive tettsteder. Fylkeskommunen jobber også sammen med kommunene og kunnskapsinstitusjoner og innovasjon i offentlige tjenester. Det er høy etterspørsel etter fylkeskommunens kompetanse i denne type prosjekter.

Klimaressursgruppe

Det er etablert tverrfaglig klimaressursgruppe som brukes aktivt i formidling av klimastatus og i arbeidet med klimabudsjett og andre prosjekter.

Det er nylig opprettet en faggruppe for klimatilpasning med ressurser internt og med deltagelse fra SF og NVE.

God samhandling om samfunnsutviklingen i Innlandet

Bærekraftig samfunnsutvikling basert på regionale fortrinn

Fylkeskommunen innarbeider FN17 i egne mål og planer. Bærekraftig samfunnsutvikling og regionale fortrinn ligger til grunn når fylkeskommunen utarbeider tre nye regionale planer.

Fylkeskommunen skal være en god og nyttig samarbeidsaktør

Innlandsstatistikk skal være et nettsted hvor en fremstiller de viktigste statistikkene for Innlandet. Fylkeskommunen leder prosjektet. Sammen med ressurser fra blant andre Statsforvalteren, NAV og HINN arbeides for å nå frist for publisering, som er planlagt 25. januar 2022.

Sikre oppfølging av planstrategi og regionale planer med handlingsprogram

Planprogram for de tre regionale planene er vedtatt. Regional plan for et flerkulturelt Hedmark vil bli integrert i Regional plan for det inkluderende innlandet. I påvente av dette følges de nasjonale minoritetsgruppene spesielt opp gjennom dialog og møter i kommunene som er berørt. Dette gjelder både det sørsamiske miljøet, tatermiljøet og skogfinsk miljøet.

Inkluderende regioner med god livskvalitet

Folkehelse og livskvalitet skal være gjennomgående tema i de regionale planene.

Det arbeides systematisk for å få på plass en samarbeidsavtale med Sametinget. Arbeidet er i slutfasen og det tas sikte på å få vedtak i Fylkestinget desember. Det er dialog med relevante myndigheter i Oshikoto-regionen Namibia for signering av samarbeidsavtalen.

Det jobbes opp mot KS, departement og IMDi for å forbedre prosessen omkring vårt anmodningsarbeid for bosetting av flyktninger.

Administrasjon og fellestjenester

En effektiv, tillitsskapende og utviklingsorientert organisasjon

2021 har vært krevende på grunn av koronasituasjonen, kombinert med innarbeidelse av flere nye rutiner og systemer. Det oppleves likevel en større trygghet i organisasjonen.

Flere deler av organisasjonen rapporterer at det jobbes mer nå, enn i en normalsituasjon, samtidig som arbeidsoppgavene fortsatt løses på en bra måte. Generelt oppleves det at de ansatte trives.

God ledelse og aktivt medarbeiderskap

Kultur for ledelse og medarbeiderskap

Det er iverksatt ledergruppeutvikling for toppledergruppen. Det planlegges flere programmer for medarbeider- og lederutvikling.

Sykefravær

Sykefraværet ved utgangen av 2. tertial er 5,1 % (6,5 % for kvinner og 3,1 % for menn). I samme periode i 2020 var 5,2 % totalt fordelt på 6, % hos kvinner og 3,6 % blant menn.

Det er relativt store forskjeller i sykefraværspersent mellom virksomheter/avdelinger i organisasjonen.

Beholde, utvikle og rekruttere riktig kompetanse

Det har vært vanskelig å drive målrettet kompetanseutvikling under pandemien, men ansatte oppfordres til å delta på nettbaserte kurs og samlinger for å oppdatere faglig kompetanse.

God økonomistyring og effektiv ressursbruk

Prosjekt nytt virksomhetsstyringsverktøy

Det er i 2. tertial etablert et prosjekt som skal forestå anskaffelse av virksomhetsstyringsverktøy som skal støtte opp om fylkeskommunens styringsprosesser. Det er gjennomføres behovskartlegginger.

Økonomiske styringsparametere

Gjennom våre analyser av økonomien for fylket frem mot 2030 er det sett på viktigheten av å ha gode og riktige styringsparametere for å kunne ha god økonomisk styring på kort og lengre sikt. Det har vært viktig å synliggjøre hva som påvirker fylkeskommunens økonomiske muligheter og sikre bærekraft over tid. Styringsparametere ble vedtatt i juni.

Målstruktur

Målstruktur på overordnet nivå ble vedtatt i juni-tinget. Det arbeides nå med delmål.

Digitalisering

På vegne av alle fylkeskommunene som benytter Opus-dental i sin tannhelsetjeneste har Innlandet fylkeskommune gjort en omfattende jobb det siste året med å få laget et digitalisert kasseoppgjør og med tilhørende fakturaservice. Planen er å starte løsningen på to klinikker (Hamar og Lillehammer) fra 1. oktober. Løsningen vil gi fylkeskommunen en betydelig effektiviseringsgevinst ved bruk av mindre tid ved utfakturering av tjenesten og daglige kassaoppgjør.

Det er også utarbeidet en løsning for digitalt kasseoppgjør for kantinen i fylket og dette settes i gang i løpet av oktober for Stange VGS, Skarnes VGS og kantinen på fylkeshuset. Da fjernes all papirflyt i denne prosessen og kasseoppgjør overføres digitalt til økonomisystemet hver natt.

Finansforvaltningen

Gjennom bruk av de muligheter finansreglementet gir oss og den bankavtalen som ble inngått for Innlandet fylkeskommune har gitt oss 7 mill. kroner i reduserte renteutgifter.

Økonomiplan 2022 - 2025

Framsikt er anskaffet som verktøy for fylkeskommunens arbeid med budsjett- og økonomiplanarbeid.

Høy digital modenhet i organisasjonen

Flere ulike digitaliseringsprosjekter er i gang. Felles mål for disse er å minimere virksomhetskritisk risiko, samt å øke effektivitet. Digitalisering handler om endring og organisasjonsutvikling, og parallelt arbeide det med å utvikle og endre arbeidsflyt i prosesser. Kritisk her er heving av ansattes kompetanse knyttet til arbeidsprosessene man er en del av.

Kompetanseheving

E-læringsverktøy for fylkeskommunen er anskaffet og de første kursene er gjennomført.

Synliggjøre fylkeskommunen som regional utviklingsaktør

Film om Innlandsstrategien

"Fra røttene til eventyrlige muligheter" er i sluttproduksjon og lansering skjer på oppstartsmøte for de regionale planene 11. oktober.

Videreføre klarspråkarbeidet

Kurs - både for nybegynnere og viderekomne - er planlagt, og har fått god påmelding. Det planlegges også skrivekurs for saksbehandlere i løpet av T3. I tillegg gjennomføres det jevnlig interne

kurs med egne krefter på bestilling fra avdelinger/seksjoner og det er begynt med månedlige språktips på INNsia.

Omprofilering

Fullføre sentralt prosjekt for omprofilering av bygg/bilpark. Noe arbeid gjenstår.

Anskaffelser som bidrar til effektiv drift og god ivaretagelse av samfunnsansvaret

2021 har så langt vært hektisk for anskaffelsesseksjonen, og 44 avtaler hadde oppstart i 2. tertial.

Et nytt kontraktsadministrasjonssystem ble tatt i bruk i mai. En større dugnad har blitt gjort for å overføre nye og gamle avtaler til dette systemet, fra ulike steder i organisasjonen. Per 2. tertial ser det ut til at fylkeskommunen har nærmere 400 pågående avtaler.

Fylkeskommunen skal være godt forberedt på å håndtere uønskede hendelser

Pandemihåndteringen har fortsatt tatt mye ressurser på beredskapsområdet. Oppstart av det nye skoleåret har krevd mye, da flere skoler allerede den første uken fikk flere smittetilfeller blant elever. Seksjon for kvalitet, sikkerhet og beredskap (KSB) har støttet rektorene i håndteringen. Fylkeskommunen har også støttet kommunene med opplegg for massetesting av elever og logistikk rundt selvtesting. Parallelt med dette har fylkeskommunen samarbeidet med kommunene i Innlandet og Statsforvalteren for tilrettelegging av vaksinerings for 16- og 17-åringer ute på de videregående skolene i fylket.

Flere kommuner i Innlandet har slitt med test- og smittesporingskapasiteten. Dette har gjort at mye av arbeidet blir dyttet over på skolene og dette er en stor utfordring da det i verste fall kan gå utover ressursene til undervisning. Det er dialog med kommunene og Statsforvalteren i Innlandet rundt denne utfordringen.

Fylkeskommunen har gjort avrop på nasjonal avtale inngått av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om anskaffelse av hendelseshåndteringsverktøy (CIM). Implementeringen av verktøyet er startet opp.

God IKT-sikkerhet og ivaretagelse av personvernet

I andre tertial har to nye deler fylkeskommunens styringssystem for informasjonssikkerhet blitt iverksatt. Dette gjelder sikkerhetskrav til adressesperre for trusselutsatte personer og sikkerhetskrav for informasjonsklassifisering.

Det har i 2. tertial blitt jobbet videre med sikkerhet rundt Office 365-plattformen. Flere prosesser er gjennomført for å sikre plattformen.

Opplæring innen informasjonssikkerhet og personvern er høyt prioritert. I 2. tertial har planleggingsarbeidet for aktiviteter under den nasjonale sikkerhetsmåneden i oktober startet.

Effektiv drift, verdibevarende forvaltning og helhetlig utvikling av eiendomsporteføljen

Energiprisene er svært mye høyere enn normalt. Fylkeskommunen har en fastprisavtale i 2021, som avhjelper dette noe. Men det må forventes et overforbruk av energi i 2021 og opparbeidet fond må benyttes.

Varsel om 20 – 30 % prisøkning i bransjen tre og stål kan gi utfordringer for gjeldende rammer i økonomiplanen.

Planlagt vedlikehold

Innlandet fylkeskommune eier og har vedlikeholdsansvar for ca. 400 000 m2 bygningsmasse. Den benyttes i all hovedsak til tjenesteproduksjon innen kompetanse og tannhelse.

Det er planlagt gjennomført ca. 75 vedlikeholdstiltak. Tiltakene er av forskjellig kompleksitet og størrelse og de fleste av tiltakene er under planlegging eller utførelse.

Verdibevarende vedlikehold:

Det er i perioden fullført tilstandskartlegging av vår eide bygningsmasse. Tilstandene som er kartlagt vil bli videre behandlet for å lage fullstendig oversikt over kartlagte vedlikeholdsbehov. Videre er det gjennomført kurs i modulen Tilpasningsdyktighet. Kartleggingene vil legges til grunn for utviklingsplaner for det enkelte bygg og for å kunne prioritere etter prinsippet om verdibevarende vedlikehold. Kartleggingen vil danne grunnlag for videre vedlikeholdsplanlegging.

Energiledelse:

Energiledergruppen har gjennomført kartlegging av energisparetiltak og prioritert utførelse av tiltak for 1,5 millioner kroner. Dette vil bidra til reduserte klimagassutslipp, og lavere energikostnader enn uten slike tiltak.

Forvaltning

I forbindelse med at utdanningstilbudet for bilskade, lakk og karosseri flyttes til hovedskolen på Elverum vgs. er det i løpet av 2. tertial inngått avtale om salg av eiendommen på Vestad, Elverum.

Det er inngått kontrakt med leverandør på FDVU-system, inkludert prosjektrengskap og renholdsprogram. Implementeringen starter i september, og man regner med at man har systemet i drift mars 2022.

Vedtak om salg av areal ved Vormstugujordet til Lillehammer kommune.

Det arbeides nå med en kontrakt, og forhandling om klausuler for å sikre arealer til bussdepot. Forhandlingene med Gran kommune for idrettshall, kultursal og bibliotek ved Hadeland vgs. fortsetter.

Være en bærekraftig, profesjonell og effektiv byggherre

I andre tertial 2021 har fokus vært rettet mot gjennomføring av byggeprosjekter og bruken av kvalitetssikringssystemet knyttet til ulike prosjekter.

Det arbeides med å utarbeide en eiendomsstrategi der premisser for utforming av fylkeskommunens bygg vil inngå. Der skal også krav knyttet til miljø, energiforbruk, klimautslipp mv. inngå.

Nytt eiendomsforvaltningssystem og prosjektøkonomisystem er anskaffet – prosess knyttet til implementering pågår.

ØKONOMI

Økonomisk status rammeområder

Tabell: budsjett- og regnskapstall for 2.tertial

Rammeområde (Tall i mill. kroner)*	Inntekter/utgifter	2020					2021		
		Budsjett	Regnskap 2. tertial	Regnskap året	Forbruk i % 2. tertial	Forbruk i % året	Budsjett	Regnskap 2. tertial	Forbruk i %
1 Kompetanse	Sum	2 457,9	1 441,5	2 374,8	59 %	97 %	2 441,4	1 377,0	56,4 %
	Inntekter	526,1	324,3	694,6	62 %	132 %	647,9	416,5	64,3 %
	Utgifter	2 984,1	1 765,8	3 069,4	59 %	103 %	3 089,3	1 793,5	58,1 %
2 Tannhelse	Sum	182,1	106,6	179,0	59 %	98 %	182,4	99,9	54,8 %
	Inntekter	84,9	47,3	85,5	56 %	101 %	96,2	62,5	65,0 %
	Utgifter	266,9	154,0	264,4	58 %	99 %	278,6	162,4	58,3 %
3 Kultur	Sum	199,0	119,6	199,0	60 %	100 %	206,1	35,3	17,1 %
	Inntekter	178,7	205,2	304,0	115 %	170 %	242,9	218,5	90,0 %
	Utgifter	377,7	324,8	503,0	86 %	133 %	448,9	253,9	56,5 %
4 Fylkesveger	Sum	806,9	394,8	807,4	49 %	100 %	880,4	454,0	51,6 %
	Inntekter	172,5	121,1	210,4	70 %	122 %	479,7	143,8	30,0 %
	Utgifter	979,4	516,0	1 017,8	53 %	104 %	1 360,1	597,9	44,0 %
5 Kollektivtransport	Sum	792,4	465,3	793,3	59 %	100 %	750,9	480,7	64,0 %
	Inntekter	385,5	173,1	277,7	45 %	72 %	322,7	183,9	57,0 %
	Utgifter	1 177,9	638,4	1 071,0	54 %	91 %	1 073,6	664,6	61,9 %
6 Næringsutvikling og int samarbeid	Sum	131,6	76,1	117,7	58 %	89 %	111,3	11,3	10,1 %
	Inntekter	194,0	263,4	343,5	136 %	177 %	157,4	210,5	133,8 %
	Utgifter	325,6	187,3	461,1	58 %	142 %	268,7	221,8	82,5 %
7 Samfunn, plan og miljø	Sum	72,7	19,1	59,8	26 %	82 %	65,6	20,5	31,3 %
	Inntekter	2,9	14,6	34,6	510 %	1210 %	6,7	12,6	187,6 %
	Utgifter	75,5	33,7	94,4	45 %	125 %	72,3	33,2	45,9 %
8 Adm og fellestjenester	Sum	330,5	192,9	307,3	58 %	93 %	336,6	202,4	60,1 %
	Inntekter	79,4	73,0	123,7	92 %	156 %	47,0	41,9	89,2 %
	Utgifter	409,9	265,9	431,0	65 %	105 %	383,6	244,3	63,7 %
9 Frie inntekter/finanstjenester	Sum	4 973,1	3 331,7	4 838,1	67 %	97 %	4 974,7	3 574,9	71,9 %
	Inntekter	5 717,6	3 491,8	6 102,9	61 %	107 %	5 787,1	3 863,5	66,8 %
	Utgifter	744,5	160,0	1 264,8	21 %	170 %	812,4	288,6	35,5 %
Totalsum	Sum	0,0	667,8	0,0	-	-	0,0	893,6	-
	Inntekter	7 341,5	4 713,8	8 176,9	64,2 %	111 %	7 787,6	5 153,8	66,2 %
	Utgifter	7 341,5	4 046,0	8 176,9	55,1 %	111 %	7 787,6	4 260,2	54,7 %

Forbruksprosenten ved utgangen av 2. tertial i 2021 ligger omtrentlig på samme nivå som i 2. tertial 2020.

Fylkeskommunen vil ventelig gå med et mindreforbruk. Prognose for årsresultatet er på 23 mill. kroner. Grunnet usikkerhet knyttet til økt aktivitet etter avslutning av pandemi-tiltakene og eventuelt ytterligere økt skatteinntang og økte pensjonskostnader, foreslår ikke administrasjonen noen budsjettendring som følge av denne prognosen.

Tabell: Prognose oversikt

Rammeområde	Ordinær drift	Forklaring	Prognose
1 Kompetanse	Mindreforbruk	Sentraladm = 2 mill. kroner Videregående skoler = samlet sett balanse	2 mill. kroner
2 Tannhelse	Mindreforbruk	Økt rammetilskudd på 4,4 mill. kroner er hensyntatt i prognose	5 mill. kroner
3 Kultur	Balanse		0
4 Fylkesveger	Balanse/ mindreforbruk	Forventes mindreforbruk, men usikker på vinter	10 mill. kroner
5 Kollektivtransport	Balanse	Foventes kompensasjon tapte billettinntekter og merkostnader til smitteverntiltak og ekstra kjøring med drosje og buss til skoleskyss og dubleringsavganger. 11 mill. kroner i merforbruk utover dette dekkes av disp. fond	0
6 Næringsutvikling og int samarbeid	Mindreforbruk	Knyttes til vakanser, langtidssykemeldinger og reduksjon i reiseaktivitet, møte og samlinger pga. koronapandemi.	6 mill. kroner
7 Samfunn, plan og miljø	Balanse		0
8 Administrasjon og fellestjenester	Balanse	Usikkerhet om aktivitetsnivå resten av år - lav forbruksprosent på enkelte ansvar, bla. politisk virksomhet.	0
9 Frie inntekter og finanstjenester	Balanse	Pensjon - økte utgifter 37,5 mill. kroner Renter - 19,0 mill. kroner mer Skatt - 41,9 mill. kroner Lønns-/prisvekst - (15,2 - 2,5) 12,7 mill. kroner	Se budsjettjusteringssak 0
Totalt	Mindreforbruk		23 mill. kroner

I budsjettjusteringssak til oktoberinget foreslås det at renteutgiftene reduseres med 7,0 mill. kroner og renteinntektene økes med 12,0 mill. kroner. Budsjett for skatt og inntektsutjevning foreslås oppjustert med 41,9 mill. kroner i henhold til status merinntekter per august 2021.

Lavere prisvekst vil gi reduserte utgifter, mens økt lønnsvekst vil føre til økte utgifter. Fylkeskommunedirektøren foreslår å oppjustere årslønnsvekst til 2,8 prosent, jf. forhandlingsresultatet i kommunesektoren. Prisveksten foreslås nedjustert til 2,8 % basert på anslaget i RNB 2021.

Høyere lønnsvekst medfører også høyere pensjonsutgifter med et anslag på 37,5 mill. kroner.

Rammeområde 1 Kompetanse

Rammeområdet forventer å holde seg innenfor budsjett ved årets slutt.

Sentrale budsjettmidler

Forventes et lite mindreforbruk knyttet til forskjellige forhold.

Videregående skoler

Skolene rapporterer samlet sett balanse etter bruk av fond, men enkelte skoler oppgir utfordringer med å holde seg innenfor tildelt ramme. Dette skyldes tilpasninger til lavere elevtall og usikkerhet knyttet til kompensasjon for tapte inntekter og merutgifter i forbindelse med pandemien.

Rammeområde 2 Tannhelse

Tannhelsetjenesten forventes å ende med et mindreforbruk på 5 mill. kroner ved årets slutt. I resultatet er det tatt hensyn til økt rammetilskudd på 4,4 mill. kroner i koronakompensasjon.

Rammeområde 3 Kultur

Tildeling og utbetaling av tilskudd skjer ujevnt gjennom året, noe som påvirker bildet regnskap målt mot budsjett. Rammeområdet forventer likevel å holde seg innenfor budsjett.

Rammeområde 4 Fylkesveger

Det forventes et mindreforbruk i overkant av 10 mill. kroner for 2021 knyttet til drift av fylkesvegene, men det knyttes usikkerhet til vinterkostnadene på drift mot slutten av året.

Rammeområde 5 Kollektivtransport

Det forventes balanse for området etter bruk av disposisjonsfond.

Kommunal- og moderniseringsdepartement (KMD) har bekreftet at tapte billettinntekter og merkostnader til smitteverntiltak, samt ekstra kjøring med drosje og buss til skoleskyss og dubleringsavganger blir kompensert

Forventet merforbruk utover inntektsbortfallet vil bli på 11 mill. kroner og må dekkes av disposisjonsfond. Dette skyldes i hovedsak økte kostnader til skoleskyss med drosje og økte kostnader knyttet til klima- og miljøkrav i kontraktene om kjøp av rutegående transporttjenester.

Rammeområde 6 Næringsutvikling og internasjonalt samarbeid

Det forventes et mindreforbruk på ca. 6 mill. kroner for rammeområdet.

Mindreforbruket skyldes flere vakanser og langtidssykemelinger. I tillegg har koronasituasjonen medført en betydelig reduksjon i fysiske møter, samlinger og reiseaktivitet.

Tildeling og utbetaling av tilskudd skjer ujevnt gjennom året, noe som påvirker bildet regnskap målt mot budsjett.

Rammeområde 7 Samfunn, plan og miljø

Det forventes at rammeområdet holder seg innenfor tildelt ramme ved årets slutt.

Rammeområde 8 Administrasjon og fellesutgifter

Rammeområdet forventes å holde seg innenfor rammen hensyntatt bruk av disposisjonsfond. Høyere energipriser gir høyere strømregninger enn det som ble lagt til grunn ved budsjettfastsettelse.

De fleste politiske møter og møter i råd og utvalg har i all hovedsak foregått via teams eller lignende også i 2. tertial. Dette vil kunne gi en besparelse for 2021, selv om antallet fysiske møter øker i siste tertial.

Rammeområde 9 Frie inntekter/finanstjenester

Omtales også i kap. 3.3

Lønns- og prisvekst

I revidert nasjonalbudsjett ble anslaget for lønnsveksten i 2021 oppjustert fra 2,2 % til 2,7 %. Prisveksten ble nedjustert fra 3,5 % til 2,8 %, mens deflatoren ble opprettholdt på 2,7 %.

Resultatet av lønnsoppgjøret i kommunesektoren (kapittel 4 stillinger) ble på 2,8 %, dvs. noe høyere enn regjeringens anslag i revidert nasjonalbudsjett.

I budsjettjusteringssaken til fylkestinget i oktober foreslås lønnsveksten oppjustert fra 2,2 % til 2,8 %, jf. forhandlingsresultatet i kommunesektoren. Dette innebærer 15,2 mill. kroner i økte utgifter. Videre foreslås prisveksten nedjustert fra 3,5 % til 2,8 %, noe som gir 2,5 mill. kroner i lavere utgifter. I budsjettjusteringssaken foreslås driftsbudsjettet (lønnsbudsjettet) til enheter og virksomheter styrket med 15,2 mill. kroner knyttet til økt lønnsvekst, mens de foreslås trukket med 2,5 mill. kroner knyttet til lavere prisvekst.

Pensjon

Det forventes en betydelig høyere reguleringspremie fra KLP i 2021 enn budsjettet. Samtidig er det forventet både tilbakeførte premiereserver og tilbakeført overskudd for 2020 fra KLP. I sum er det forventet et samlet merforbruk på netto 37,5 mill. kroner. I budsjettjusteringssaken til fylkestinget i oktober foreslås det å øke budsjettet knyttet til sentralt budsjetterte pensjonsutgifter med netto 37,5 mill. kroner for å dekke opp dette.

Status investeringsprosjekter

Det samlede investeringsbudsjettet 2021 er på 1 117,9 mill. kroner. I budsjettjusterings sak til oktoberinget er dette foreslått nedjustert til 900,3 mill. kroner.

Fylkesveger

Investeringsbudsjettet er på 825,9 mill. kroner og samlet årsprognose for 2021 er 614,3 mill. kroner, som gir et totalt mindreforbruk på 212 mill. kroner.

Hovedårsakene til mindreforbruket skyldes ekstrabevilgning til utbedring av bru på 100 mill. kroner som ikke lar seg gjennomføre innenfor året. I tillegg er det forsinkelser i gjennomføringen fra tidligere år, spesielt tiltak for gående og syklende. Se omtale under hvert enkelt programområde.

Det er iverksatt flere tiltak for å øke produksjonen og gjennomføringsevnen, bla digitalisering av vegprosjekter fra planlegging til bygging.

Investeringer (Tall i mill. kroner)*	2021				
	Rev budsjett juni	Årsprognose pr. 2. tertial	Mindreforbruk per 2. tertial	Forslag rev budsjett OKT	Mindreforbruk etter budsjettjusteringer
ATP Oppland	7,5	-	7,5	-	-
Ferjetransport	110,1	115,5	5,4	115,5	-
Kollektivtiltak (360)	60,3	47,1	13,2	50,2	3,2
Miljø- og servicetiltak (350)	24,3	13,9	10,4	17,6	3,7
Planlegging (370)	36,8	25,0	11,8	27,2	2,2
Skredsikring	0,5	2,9	2,4	2,9	0,0
Store prosjekter (310)	-	9,7	9,7	-	9,7
Til disposisjon (321)	2,4	2,3	0,1	2,4	0,1
Tiltak for gående og syklende (330)	173,8	89,0	84,8	95,6	6,6
Trafikksikkerhetstiltak (340)	60,5	58,2	2,3	60,1	1,8
Utbedringer (320)	349,6	270,0	79,6	275,0	5,0
Sum investeringer	825,9	614,3	211,7	646,5	32,3

Avvik mellom prognose og budsjett viser et mindreforbruk på 32,3 mill. kroner og er en buffer i forhold til låneopptak.

Store prosjekter

Mindreforbruket skyldes krediteringer av omtvistede krav fra 2019.

Ev. 33 Skardtjednet – Tonsvatnet

Totalprognose er 341 mill. kroner og ramme for prosjektet er 314 mill. kroner. Merforbruket (27 mill. kroner) skyldes ferdigstillelse av prosjektet med ny entreprenør, samt advokatkostnader.

Innlandet fylkeskommune er stevnet av X-anlegg AS som har kjøpt fordringen fra konkursboet etter Contexo AS. Innlandet fylkeskommune har mottatt stevning fra X-anlegg AS med påstand om krav på 209 mill. kroner. Innlandet fylkeskommune mener bestrider disse kravene.

Ev. 251 Hellefossen bru

Totalprognose er 80 mill. kroner og ramme for prosjektet er 70,5 mill. kroner. Merforbruket (9,5 mill. kroner) skyldes restarbeider og advokatkostnader knyttet til stevning. IFK er stevnet av X-anlegg AS som har kjøpt fordringen fra konkursboet etter Contexo AS.

Det er berammet hovedforhandling i Gjøvik tingrett 4-15. oktober 2021. Stevningen fra X-anlegg AS har en påstand om krav på 19 mill. kroner. Innlandet fylkeskommune mener kravene er usikre og bestrider disse kravene.

Ev. 34 Grime - Vesleelva

Prosjektet er på 60 mill. kroner og ramme for prosjektet er 50 mill. kroner. Merforbruket (10 mill. kroner) skyldes i hovedsak advokatkostnader knyttet til ankesaker i flere runder. Høyesteretts ankeutvalg avslo 29. april 2021 enstemmig siste anke, og rettstvisten er avsluttet.

Samlet merforbruk på ovennevnte prosjekter er 46 mill. kroner, samtidig har programområdet fått tilført totalt 60 mill. kroner fra Åpen post i 2020-2021, slik at 14 mill. kroner står igjen som udisponert reserve.

Utbedringer

Det er gitt en ekstra bevilgning til bru på 100 mill. kroner. Dette skyldes at flere av bruene må prosjekteres i 2021 og bygges i 2022. I noen tilfeller er det også behov for ny reguleringsplan for å få gjennomført tiltaket.

I tillegg er overflatebehandling av Kongsvinger hengebru forsinket for å tilpasse framdriften øvrige sentrumstiltak i Kongsvinger.

Tiltak for gående og syklende

Tiltak på gang- og sykkelveier involverer ofte mange parter og dette gjør planprosess krevende. Av de største prosjektene som er forsinket er:

- Fv. 92 Byflatevegen (19 mill. kroner): Prosjektet er forsinket grunnet forsinket reguleringsplan.
- Fv. 222 Tangenvegen (9 mill. kroner): Forsinket planprosess mot Stange kommune har ført til omregulering og påfølgende forsinkelser på grunnerv.
- Fv. 79 Knut Alvsonsgate (12 mill. kroner): Prosjektet er forsinket grunnet forsinket reguleringsplan.
- Fv. 213 Åretta - Storgata (10 mill. kroner): Prosjektet er et samarbeidsprosjekt med Lillehammer kommune. Denne prosessen har tatt tid, og prosjektet ferdigstilles først i 2022.

Miljø- og servicetiltak

Det største avviket gjelder utbetaling av tilskudd til stedsutvikling som ikke blir utbetalt i år. (6,6 mill. kroner). Sentrumstiltak i Kongsvinger er forsinket grunnet leveranseproblemer på materiell hos samarbeidende part.

Kollektivtiltak

Kollektivterminal Otta (10 mill. kroner) er forsinket grunnet uavklart finansiering hos samarbeidende parter (SVV og BaneNor).

Tilskudd til oppgradering av skysstasjon på Kongsvinger (3 mill. kroner) blir ikke utbetalt i år pga. uavklarte planer.

ATP Oppland

ATP-tilskudd knyttet til tiltak på fylkeskommunens grunn (investeringsmidler), blir sannsynligvis ikke utbetalt i år.

Ferjetransport

Avviket skyldes store tilleggsarbeider grunnet komplisert tilpasning til gammelt landanlegg.

Administrasjon og fellestjenester

Prisøkningen i tre- og stålbransjen på 20 – 30 % prisøkning gir noen utfordringer for gjeldende rammer.

Kontorlokaler sentraladministrasjonen

Kontorlokaler for sentraladministrasjonen ved fylkeshuset på Hamar (FH1), har en vedtatt projektramme på kr 358,1 mill. Kontrakt med totalentreprenør er inngått. Planlagt byggestart er primo 2022 med planlagt ferdigstilling i 2024.

I tillegg skal det gjennomføres tilpasninger ved fylkeshuset på Lillehammer (FH3). Planlegging pågår og tiltakene gjennomføres 2021 og 2022. Ramme er 25,7 mill. kroner.

Kompetanse

Investeringsbudsjettet for 2021 er foreslått nedjustert med 10,6 mill. kroner grunnet endret fremdrift i flere prosjekter (se budsjettjusteringssak).

Under følger kommentarer til enkelte av prosjektene under rammeområde kompetanse.

Raufoss vgs – Tilbygg, ombygging og rehabilitering (208,1 mill. kroner)

Det skal gjennomføres en rehabilitering av eksisterende bygningsmasse med tilhørende uteareal samt oppføring av nybygg innenfor en økonomisk ramme på 208,1 mill. kroner.

Prosjektet skal gjennomføres som en samspillsentreprise. Samspillskontrakt er inngått. Forventet byggestart er sommer 2021. Ferdigstillelse av prosjektet vil gå steg fra skolestart 2022.

Valdres videregående skole – rehabilitering (156,7 mill. kroner)

Det skal gjennomføres en rehabilitering av eksisterende bygningsmasse med tilhørende uteareal og oppføring av nybygg innenfor en ramme på 156,7 mill. kroner. I hovedsak vil prosjektet berøre lokaler for TIP, landbruksmaskiner og byggfag. Forventet byggestart i 2021 med en estimert ferdigstillelse til skolestart 2022. Som en del av prosjektet er nytt varmeanlegg installert og idriftsatt.

Fagfornyelsen del 1 - yrkesfag (139,9 mill. kroner)

Det er vedtatt utredninger med påfølgende investeringer på flere skoler som skal sikre opplæring av god kvalitet for yrkesfag. Dette skal sees i sammenheng med endringer som følge av fagfornyelsen og andre behov for tilpasninger av lokalene.

Det pågår planlegging av nytt bygg for Transport og logistikk ved Lena vgs. Planlagt ferdigstillelse er i løpet av 2021. Ved Vinstra vgs. og Lillehammer vgs. avdeling Nord pågår bygging av nye bygghaller.

Videreføring av fagfornyelse del 2 (25 mill. kroner)

Prosjektet er en videreføring og utvidelse av allerede vedtatte investeringer knyttet til fagfornyelse og oppgradering av yrkesfag.

Ved Dokka vgs. skal det oppgraderes og bygges om i verksted. Totalentreprisekonkurransen pågår.

Ved Stange vgs. pågår planlegging for ombygging av garasjeanlegg til overflateteknikk. Ferdigstilles høsten 2021. For Ringsaker vgs. pågår planlegging ift. etablering av fasiliteter for ventilasjonsteknikk og prosessanlegg.

Utstyr i forbindelse med fagfornyelsen (30 mill. kroner)

Det ble i budsjettjusteringssaken til fylkestinget i april (FT 15/21) bevilget 30,0 mill. kroner til utstyrsoppgradering i forbindelse med fagfornyelsen. Det pågår nå en prosess for å avklare type utstyr det skal gjøres innkjøp av. Det er lite sannsynlig at utstyret kan leveres innen utgangen av 2021, slik produktmangelen er i markedet på nåværende tidspunkt. Ubrukte midler i 2021 vil bli overført til neste år.

Skatteinngang og inntektsutjevning

Anslaget på skatteveksten i 2021 for fylkeskommunene samlet sett ble oppjustert i revidert nasjonalbudsjett fra 9,3 % til 10,6 %. Skatteveksten så langt (per august) har vært på hhv. 12,9 % for fylkeskommunene samlet sett og 12,3 % for Innlandet fylkeskommune sammenlignet med samme periode i fjor.

Sum skatteinntekter for Innlandet fylkeskommune ligger så langt i år (per august) 49,4 mill. kroner høyere enn periodens anslag/budsjett. Inntektsutjevningen per august ligger 7,5 mill. kroner lavere enn periodens anslag/budsjett. Sum skatt og inntektsutjevning gir med dette en anslått merinntekt på 41,9 mill. kroner (per august). Det er stor usikkerhet knyttet til den videre utviklingen resten av året.

Budsjettet for skatteinntekter foreslås oppjustert med 49,4 mill. kroner og inntektsutjevningen (kommer som en del av rammetilskuddet) foreslås nedjustert med 7,5 mill. kroner i henhold til status merinntekter per august 2021.

Prognosen viser derfor balanse ved årets slutt.

Finans- og gjeldsforvaltning

Innlandet fylkeskommune sin finans- og gjeldsforvaltning er gjennomført innenfor rammene gitt i økonomi- og finansreglementet kapittel 9.

Nåværende finans- og gjeldsforvaltning vurderes å ha en lav risikoprofil og god risikospredning. Refinansieringsrisikoen knyttet til Innlandet fylkeskommune sine sertifikatlån, med forfall i 2021, vurderes som moderat ut fra dagens pengemarked.

Reduksjonen i nivået på innskuddsrenter har blitt kompensert med reduserte renter på innlån. Fylkeskommunen hadde ved årsskiftet en gjennomsnittlig lånerente på 1,5 %. Ved utgangen av april var gjennomsnittet 1,23 % og ved utgangen av august er 1,1 %. I tillegg ble 1,1 mrd. av låneporteføljen refinansiert med 0,25 % lavere rente i juni.

Gjennomsnittlig likviditet har hittil i år ligget 700 mill. høyere enn forutsatt i budsjett, noe som gir høyere renteinntekter.

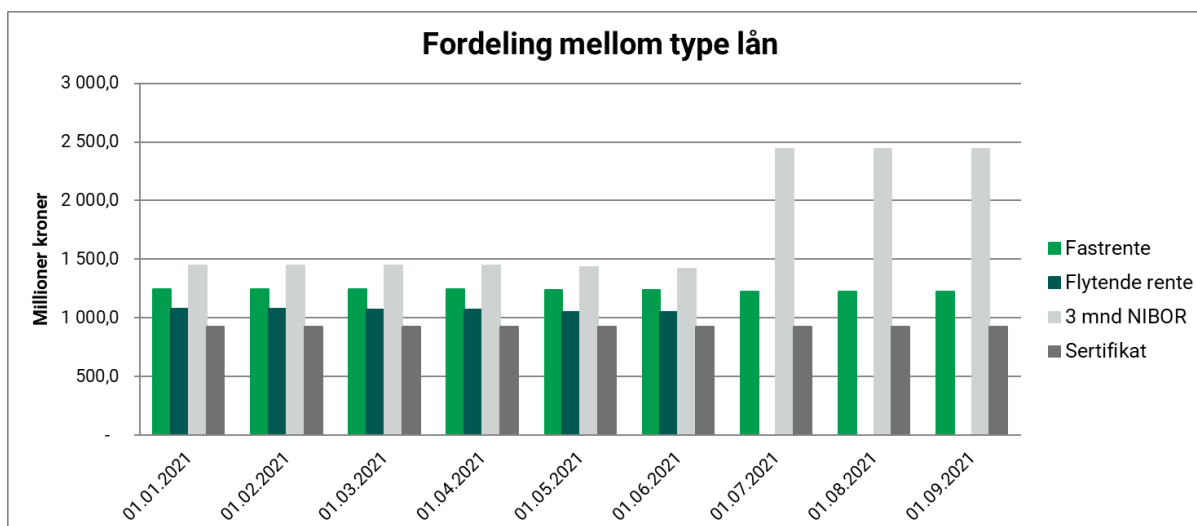
Både renteinntekter og renteutgifter blir justert i egen sak om budsjettjusteringer til fylkestinget i oktober slik at prognosen viser balanse ved årets slutt.

Gjeldsporteføljen

Fylkeskommunens langsiktige gjeld per 31.08.2021 utgjør 4,6 mrd. kroner og fordeler seg som angitt i tabell:

Lån	Låneinstitusjon	Opprinnelig lånebeløp	Restgjeld per 31.08.21	Rentesats	Rentebindingstid
KBN-20170628	KommunalBanken	241 513 000	213 336 460	0,83 %	
KBN-20210226	KommunalBanken	648 863 180	648 863 180	0,79 %	
KBN-20210227	KommunalBanken	621 500 640	621 500 640	0,79 %	
KBN-20210229	KommunalBanken	462 777 160	462 777 160	0,79 %	
KBN-20210230	KommunalBanken	495 100 000	495 100 000	0,79 %	
3 mnd Nibor		2 469 753 980	2 441 577 440	0,79 %	
KLP 9102	KLP	272 600 000	204 450 000	2,27 %	25.10.2022
KBN-20060598	KommunalBanken	350 000 000	96 250 000	4,05 %	08.12.2121
KBN-20160710	KommunalBanken	48 061 700	40 852 430	0,88 %	22.12.2021
KLP 9104	KLP	385 196 200	365 936 390	2,37 %	
KBN-20200489	KommunalBanken	109 263 800	109 263 800	0,84 %	
OBLI_DNB	Market	408 844 800	408 844 800	2,00 %	
Fastrente		1 573 966 500	1 225 597 420	2,07 %	
Sertifikatlån_DNB	DnB	242 820 000	242 820 000	0,52 %	28.02.2022
KBN-20200410	KommunalBanken	289 520 000	289 520 000	0,48 %	07.10.2021
Sertifikatlån_DNB	DnB	389 670 000	389 670 000	0,52 %	22.10.2021
Sertifikat		922 010 000	922 010 000	0,50 %	
Sum		4 965 730 480	4 589 184 860	1,10 %	

Per 31.08.2021 har fylkeskommunen avtaler om fastrente for 27 % av den langsiktige lånegjelden, resterende har vilkår basert på korte markedsrenter. Sertifikater utgjør 20 % av lånegjelden og er med det innenfor grensen på 25 %. Denne delen av låneporteføljen skal refinansieres i løpet av tredje og fjerde kvartal 2021.

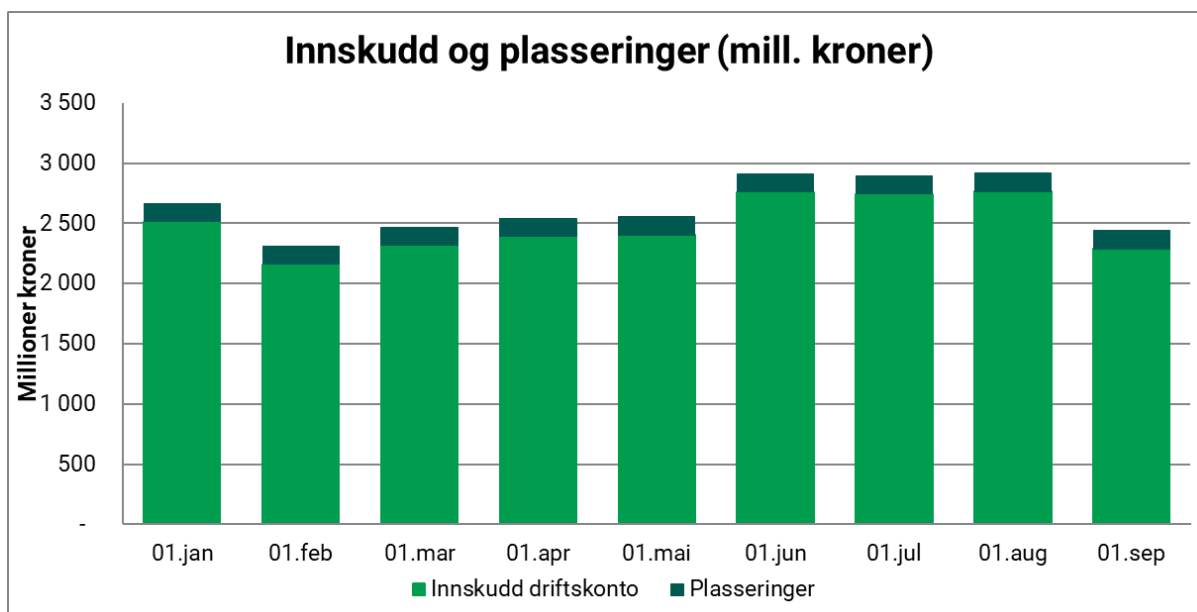
Pengemarkedsrenten NIBOR (3 mnd.) ble gjennom 2020 redusert vesentlig, fra 1,85 % til 0,49 % ved utgangen av året, grunnet verdensøkonomien og pandemien. Ved utgangen av august 2021 har NIBOR holdt seg på dette nivået hittil i år. Grunnen til det lave rentenivået er knyttet til verdenssituasjonen, med mye ledig likviditet i markedet. Dette er en situasjon som ikke vil vedvare over tid og rentenivå vil øke i 2022. Norges Bank sine prognoser viser at lånerente kan være på 2 % allerede i 2022, noe som er en dobling av fylkeskommunens rentenivå per i dag. Denne vil gradvis stige og prognosen viser et rentenivå på nærmere 3 % allerede i 2024/2025. Dette vil sette press på renteutgiftene de neste årene.

Samlet låneportefølje forrentes med 1,1 % ved utgangen av august, en marginal nedgang fra 1,23 % i april. Dette skyldes i all hovedsak at låneporteføljen i Kommunalbanken ble konsolidert og forentes i henhold til NIBOR (3 mnd).

Likviditet og renteinntekter

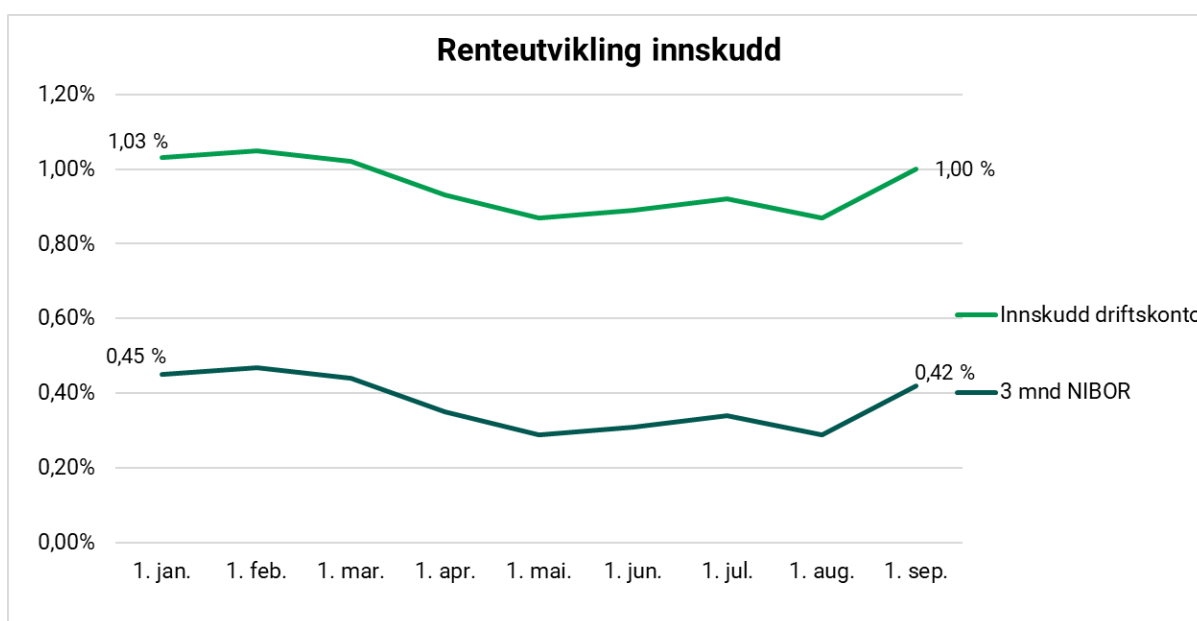
Gjennom Innlandet fylkeskommunen sin bankavtale med DNB er det fremforhandlet gode rentebetingelser, sett ut fra markedet. Dette ivaretar kravet til avkastning og aktiv plassering av ledig likviditet vil av den grunn ikke være nødvendig. Det er ved utgangen andre tertial 2021 plassert 152 mill. kroner i fond. For å spre risikoen og kunne foreta sammenligninger når det gjelder avkastning, er plasseringene i verdipapirfond fordelt på 2 fondsforvaltere og 3 forskjellige fond. Alle plasseringer er gjort i norske kroner og i finansinstitusjoner/ forvaltere som er etablerte i Norge.

Figuren nedenfor viser likviditetsbeholdningen hittil i 2021.

Likviditeten hittil i 2021 har vært god og sikrer at fylkeskommunen er i stand til å dekke behov for likviditet på kort og lenger sikt. Bruk av fondsmidler og gjenværende midler fra investering (tidligere år) vil redusere likviditeten etter hvert som disse midlene disponeres.

Renteutviklingen på våre innskudd, sammenlignet med NIBOR følger i grafen nedenfor.

Likviditeten hittil i 2021 har vært god og sikrer at fylkeskommunen er i stand til å dekke behov for likviditet på kort og lengre sikt. Bruk av fondsmidler og gjenværende midler fra investering (tidligere år) vil redusere likviditeten etter hvert som disse midlene disponeres.